

Montreālas Latviešu
Biedrības
ZINOTĀJS

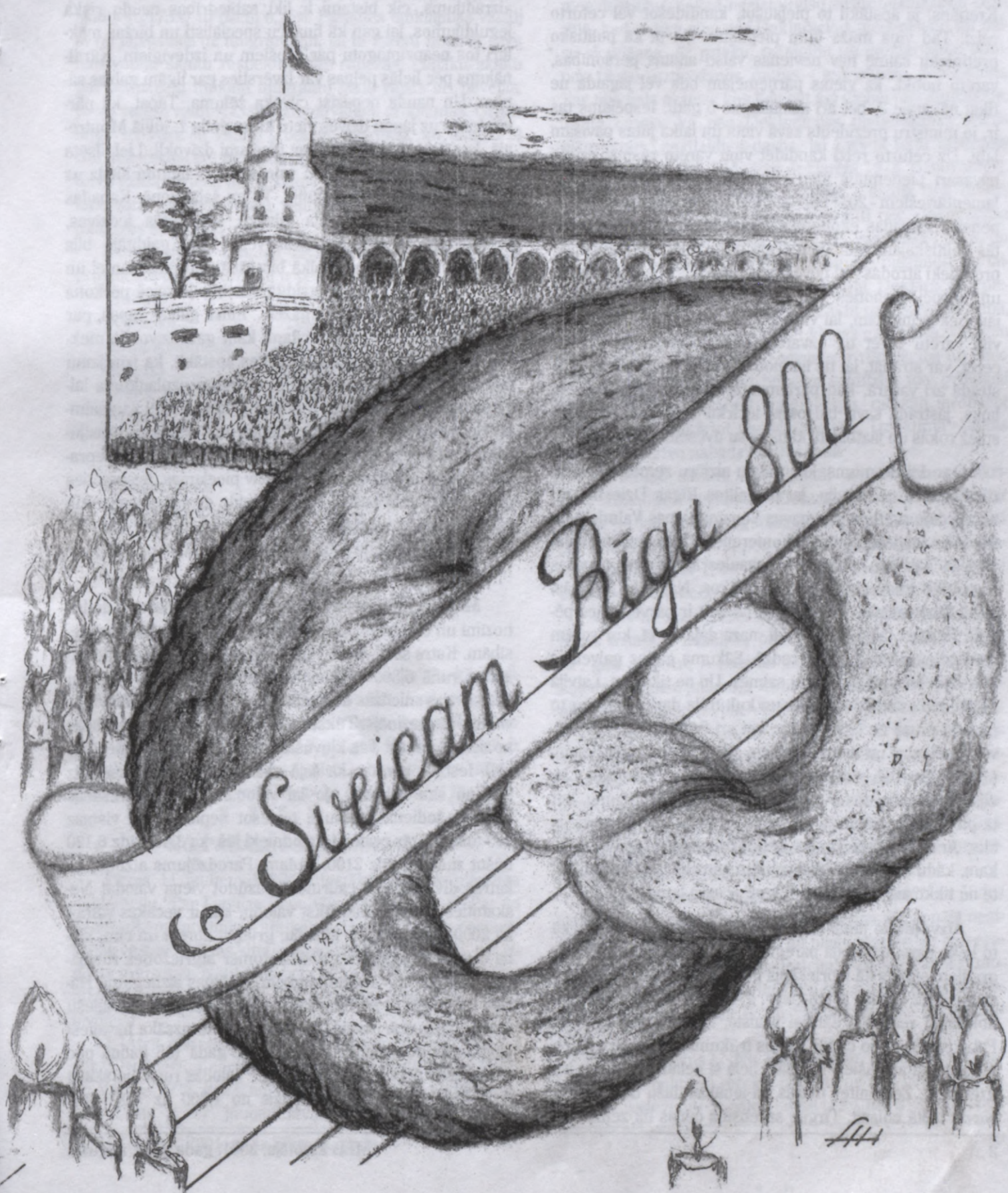
ISSN 0227 - 2423

2001. GADA JŪLIJS/AUGUSTS

MONTREALA, KVEBEKĀ

53. GADA GĀJUMS

NR. 7/8. (628./9.)

VASARĀ

Ligošana un Jāņi aizvadīti. Jau aiz kalniem! Tomēr visa vasara vēl priekšā. Jācer, ka tā būs tikpat jauka, kā tikko aizvadītie saulgrīžu svētki.

Lielai daļai kanadiešu milzu prieka diena bija 1. jūlijs - Kanadas diena - 134. pēc kārtas. To atzīmēja visur ar draudzīgu liksmi, parādēm, koncertiem brīvā dabā, pavalstniecības piešķiršanu un daudz ko vēl citu. Kanadas ministru prezidents Ž. Kretjens parlamenta priekšā galvas pilsētā Otavā brīvi ieplūda milzīgajā gaviļnieku pulkā, sniedza roku un savā uzrunā izsauca: "Kanadas lielākā bagātība ir kanadiešu gars - dvēsele!" un gaviļnieki, kas nāk no dažādām tautām un pasaules pusēm, viņam atsauca ar sirsniņu labvēlību un smaidu, neskatoties uz to, ka Kanadai netrūkst savu problēmu. To ir vairāk, kā vajadzīgs, un pie tām vaino to pašu ministru prezidentu, kas savai valstij kalpo nu jau trešo reizi. Pavisam atklāti sākusies amata mantotāju sacensība - cīņa par izredzēm un pozīcijām, bet reizē tiek minēts, ka esot iespējams, ka Kretjens, ja apstākļi to pieļaus, kandidēšot vēl ceturto reizi. Tad viņa mūžs būtu piepildīts. Un tā kā politisko pretinieku saimē nav nevienas valsti atzītas personas, varētu notikt, ka vietas pārņemējam būs vēl jāgaida ne tikai nākamie 3, bet arī aiznākamie 5 gadi. Iespējams tas ir, jo ministru prezidents savā vietā un laikā jūtas pavisam labi. Uz ceturto reizi kandidēt viņu varētu rosināt arī šo pavasari pieņemtais algu paaugstinājums Kanadas parlamentāriešiem - 20%! Pēc tam ievērojami augstāka būs arī pensija. Kanadas ekonomija turās un tā ir auglīga zeme tās politiskajam vadītājam. Tajā pašā laikā viņa politiskie pretinieki atrodas ļoti nevēlamās pozīcijās - paši ir sašķelti un nespēj vienoties aiz saviem vadītājiem. Šobrīd ir jānotiek brīnumam, lai viņu akcijas celtos tādā līmenī, ka viņi varētu cerēt uz uzvaru. Uz brīnumiem tomēr var cerēt, var strādāt, lai tie īstenotos. Un lai tas notiktu, ir jāstrādā arī vasarā, kad parlamentāriešiem ir atvaļinājuma laiks, jāstrādā savu balsotāju iecirkņos - jāsniedz un jāspiež rokas un jāatbalsta kanadiešu dvēseles avoti.

Daudzi no mums, kas mītam aizjūru zemēs, šo vasaru dosimies uz Latviju, lai piedalītos Rīgas Dziesmu un tautas deju svētkos, Daugavas Vanagu dienas Valmierā, 3. Pasaules latviešu biedrību konferencē Rīgas latviešu biedrībā, 2. Latviešu zinātnieku pasaules kongresā un pašas Rīgas 800 gadu pastāvēšanas svētkos. Nav tālu jāskatās, cik ļoti latviešiem dzīve Latvijā un šeit ir pārvērtusies pēdējo 10 gadu laikā. Tā ir tikai maza daļa no tā, kur varam iegriezties un dalīties pieredzē. Sākuma gados galvenais bija - ciemošanās tuvinieku saimēs. Un ne tikai tas. Latvijā tagad ir tik daudz valstiska un kultūrāla darba, ka visu to paveikt prasa ne tikai naudu, bet arī fizisku enerģiju - cilvēkus ar garu un dvēseli. Un šie cilvēki esam mēs - latvieši, gan tēvzemē, gan pasaulē. Mums pieder nākotnes Latvija! Nav šaubu, tas ir sauklis, kas gaida piepildījumu, bet tā piepildītāji, vispirmā kārtā, esam mēs paši un neviens cits. Ar žēlabu asarām tas nenotiks, jābūt arī gaviļu priekam, kādu šī gada 1. jūlijā izjutām kanadiešos Kanadā. Un te nu tikko aizvadīto Jāņu "Ligo!" ir sava loma.

Aizvadītais jūnijs Montrealā izrādījās sevišķi silts, kā to laika pareģotāji bija pareģojuši - par veselīgiem 2 Celsija grādiem siltāks kā iepriekšējā gadā. Caurmēra temperatūra bija 25,2 Celsija grādi (iepr. g. - 23,2). Turklāt bija maz nokrišņu, rezultātā dārziņi jālaista, lai tajos kas izaugtu. Pat augļu koki, jo citādi, ūdens trūkuma dēļ, augļi krit zemē nenogatavojušies. Pavisam liela šī nelaime zemeņu audzētājiem. Zemenītes mazas un ienākas dažu dienu laikā. Nevar laikā nolasīt. Tīrgus sacensībā cenas tik zemas, ka

ne tuvu nerasniedz pašizmaksu. Daudz paliks nenolasītu, sapūs un taps par zemes mēslojumu. Audzētājam jāpanes zaudējums. Tā viens no tiem, pavisam stoiciski atzīst, tas esot risks, kas viņam esot jāuzņemas. Tur nekā nevarot darīt. Viņa šīs vasaras zaudējums zemeņu audzēšanā būšot vismaz 60 tūkstoši dolāru!... Zemnieka un dārznieka pasākumi esot pilni riska. Pēc viņa uzskata, tie esot gandrīz tikpat bīstami, kā likt visu uz spēli biržā vai kazino. Un te nu labākais piemērs ir Nortel elektronikas firmas, kas ir viena no lielākām pasaulē, obligāciju vērtības straujā krišanās, kad firmas vadība vairākkārt paziņoja, ka nebūšot gaidītā peļņa un ka tikšot atlaisti desmitiem tūkstošu firmā nodarbināto, kas arī notika. Rezultātā obligācijas no \$ 150 nokritās līdz \$ 12! Uz 1,000 obligācijām tas nozīmēja \$ 138 tūkstoši zaudējumu, vismaz uz papīra. Tā kā Ziemeļamerikas kontinentā biržā spēlē ne tikai mākļeri, bet ļoti daudz parasto pilsoņu, kas sēž pie saviem televīzijas aparātiem un tirgojas ar obligācijām katru dienu, daudziem šis finansiālais stāsts izrādījās par personīgās dzīves pilnīgu sabrukumu. Še vietā būtu arī aizrādījums, cik bīstami ir likt sabiedrības naudu riska ieguldījumos, lai gan kā finanču speciālisti un biržas mākļeri tos neapzīmogotu par drošiem un izdevīgiem. Kārdinājums pēc lielās peļņas var izvērsties par ilgām galvas sāpēm. Un nauda nepazīst cilvēka žēluma. Tāpat, kā pārvākšanās uz jaunu dzīves vietu katru gadu 1. jūlijā Montrealā, kur šobrīd vienkārši nav pieejami dzīvokļi. Lielpilsēta ir raksturīga ar to, ka lielu vairumu ires līgumu slēdz uz vienu gadu, sākot ar 1. jūliju. Tā nu šajā dienā, Kanadas dienā, uz ietnēm stāvēja cilvēku sasaiņotās iedzīves, gaidīdamas uz vietu, kur tās vest. Šādu gaidītāju bija vairāk kā 200 ģimeņu. Talkā bija jānāk pilsētas domei un citām iestādēm. Tikmēr gaidītājiem bija jāizcieš pērkona negaiss un milzīgas lietus gāzes... milzu galvas sāpes, par kurām ne vērdivs kādam citam, kaut gan dzīvoklis meklēts ilgi un dīkti. Situācija radusies apstākļi, ka izīrējamu dzīvokļu namus ceļ maz, bet ekonomijas uzplaukuma laikā pieprasījums pēc tiem ir ārkārtīgi liels. Tādēļ namsaimniekiem liela vara - tie var izvēlēties un noraidīt pieprasījumus, uzstādot prasības, kādas visi nevar veikt, un pieprasot garantijas, kādas daudziem nav pieejamas, neskatoties uz to, ka pilsētā pastāv Īres pārvalde ar saviem noteikumiem, kas it kā aizsargā īrnieku tiesības. Varam teikt - cilvēku radīto džungļu īstenība un raudāt, bet raudātāju ir maz.

Mēs un Kebekas franči bieži uzsvēram savas valodas nozīmi un cināmies par tās pastāvēšanas iespējām un tiesībām. Katrs savā veidā. Pēc UNESCO ziņām, pasaulē vēl arvien runā 6,800 valodas, no kurām daudzām runātāju skaits vairs sniedzas desmitos un vienai ir vairs tikai viens vienīgs tās pazinējs. Tūkstošiem valodu jau sen pazudušas no zemes virsas. Tās kļuvušas par atpologu pētniecības vidi. Iestāde paredz, ka šajā gadsimtā pazudis puse līdz 90% no šīm valodām, jo lai valodai būtu pastāvēšanas iespējas šodienas pasaulē, tai esot nepieciešami vismaz 100 tūkstoši tās pratēju! Valodnieki lēš, ka 3,400 līdz 6,120 būšot zudušas līdz 2100. gadam. Paredzējums atzīmē, ka katras divi nedēļas caurmērā pazūdot viena valoda! Neskatoties uz to, ka netrūkst valodu, kas ir vecākas vairāk kā 2000 gadu, to vidū ķīniešu, grieķu, ebreju un citu, viena otra no mirušajām valodām tomēr atgriežoties runājamo vidū. Tā ASV iedzimto skolu sistēmas aizliegumā Havaju salās, pēc to pievienošanas ASV 1898. gadā, havajiešu valoda pamazām izzuda. Tās atjaunošanu uzsāka havajieši paši savās publiskajās skolās 1983. gadā (85 gadus pēc drakoniskā ASV iestāžu lēmuma). Valodas runātāju skaits aizvadītajos 18 gados pieaudzis no 1,000 uz 7,000 līdz

10,000, jo tagad valoda ir vienīgā mācību valoda īpašās pirmās un otrās pakāpes skolās (kāda situācijas maiņa nepilnā gadsimtā!). Vadoties no šiem faktiem, tā nu varam teikt, ka patreizējā situācijā latviešu valodai iznīkšana tuvākā naktņē nedraud, ka tā atrodas pat savā ziņā labvēlīgākā pozīcijā, jo tai pavērušās neparastas augšanas iespējas jaunajā elektroniskās sazināšanās pasaulē, kuŗā iespējams lasīt un rakstīt latviski visdažādākājās tīmekļa lappusēs. Tā nu varbūt ir viena no lietām, ko valsts pirmajā neatkarības laikā pagrūti bija nosapņot un kuŗai šobrīd daudzi vēl netic. Tomēr fakts paliek fakts - latviešu valoda šobrīd kļūst pieejamā vairāk un vairāk, tādēļ vien to ir vēlams mācīties un apgūt, ja ne citādi, tad, lai iepazītos ar latviešiem un latviešu kultūru. Un daudziem šī vajadzība ir liela.

Kanadas iedzīvotāju skaits rada bažas daudzās aprindās. 2001. gada pirmā ceturksni tas pieaudzis tikai par, apmēram, 77,900. Tā kā šajā ciparā ietilpst ap 55,000 ieceļotāju, dabiskais pieaugums ir tikai, aptuveni, 23,000 uz 30,949,914 iedzīvotājiem jeb tikai 0,07%, kamēr imigrantu skaits (0,175%) to paceļ 0,25%! Pasaules labklājības valstij tā nu jāpaļaujas uz imigrantiem, lai tā varētu noturēt savu iedzīvotāju skaitu respektējamās robežās. Lielāku skaitu par ceturtdaļu miljonu imigrantu gadā valsts arī nevēlas, jo tas varētu radīt sociālas un pārvaldes problēmas. Gribētāju (arī latviešu vidū), protams, netrūkst, un daudzi tā Kanadā ieplūst pat nelegālā ceļā. Tā nu Kanadai, kas teritorijas ziņā ir viena no lielākām pasaules lielvalstīm, draud izmiršana jeb iedzīvotāju skaita samazināšanās, kas nav patīkams stāvoklis.

Pēc *Statistics Canada* ziņām iedzīvotāju sastāvs pa provincēm un teritorijām ir sekojošs:

Ontario	11,790,751
Kvebeka	7,391,805
Britu Kolumbija	4,087,199
Alberta	3,036,059
Manitoba	1,150,107
Saskačevana	1,018,786
Jaunskotija	942,075
Jaunbransvika	757,602
Ņufandlenda	536,220
Prinča Edvarda sala	139,127
Ziemeļu teritorijas	42,035
Jukona	30,075
Nunavuta	28,073

=====
Kopā 30,949,914
=====

Četrās provincēs iedzīvotāju skaits ir lielāks kā Latvijā, bet 7 citās un 2 teritorijās - mazāks, kaut gan visas vienības, izņemot Prinča Edvarda salu, ģeogrāfiski aizņem daudz lielākas platības. Kaut gan Kanada oficiāli ir divvalodu - angļu un franču - valsts, no provincēm tāda ir tikai Ņubransvika, kamēr Kvebeka tikai - franču. □

⊗ ⊗ ⊗ ⊗ ⊗ ⊗

NO PAGĀTNES UZ NĀKOTNI

Pirms 11 gadiem LPSR Augstākā padome pieņēma deklarāciju "Par Latvijas Republikas atjaunošanu". Par šo neapšaubāmi nozīmīgo notikumu Latvijas valsts pastāvēšanas vēsturē teiktas simtiem runu, publicēti raksti, pat izdotas grāmatas. Notikums ir to vērts, jo tika nolemts (neatkarīgi no tā, kāds bija AP deputātu sastāvs un kā to ievēlēja):

1. Atzīt starptautisko tiesību pamatprincipu prioritāti pār valsts tiesību normām. Uzskatīt par prettiesisku PSRS un Vācijas 1939. g. 23. augusta vienošanos un no tās izrietošo 1940. g. 17. jūnija Latvijas Republikas suverēnās

valsts varas likvidēšanu PSRS militārās agresijas rezultātā.

2. Pasludināt par spēkā neesošu kopš pieņemšanas brīža Latvijas Saeimas 1940. g. 21. jūlijā pieņemto deklarāciju "Par Latvijas iestāšanos Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā".

3. Atjaunot Satversmes sapulces 1922. g. 15. februārī pieņemtās Latvijas Republikas Satversmes darbību visā Latvijas teritorijā.

Runās un publikācijās par pieminēto deklarāciju ir liela viedokļu atšķirība, daudz kas noslēpts un melots. Mans viedoklis no tajās teiktā būtiski atšķīras un tāpēc vēlos to darīt zināmu visiem, kam rūp Latvijas liktenis. Par to esmu jau rakstījis Latvijā izdotajā grāmatā "4. maijs". Šajā grāmatā citi autori jau pietiekoši plaši izteikušies par 1990. g. 4. maijā pieņemtās deklarācijas "Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu" vēsturisko un konstitucionālo nozīmi, par apstākļiem, kādos tā tika pieņemta. Turpinājums kā grāmatā:

"Es, tāpat kā vairums toreizējo LPSR Augstākās Pado-
mes deputātu, nekad neaizmirsīšu sasprindzinājumu sēžu
zālē, kad notika cīņa par Deklarācijas pieņemšanu un bal-
su skaitīšana. Ar prieku, pateicību un gandarījumu atmi-
nos tautas uzticēšanos mums - toreizējiem deputātiem.
Tas bija liels avanss, kas līdz pat šai dienai nav atmaksāts.
Tauta cerēja, ka pēc Deklarācijas pieņemšanas sekos
plānveidīgs, neatlaidīgs darbs, lai Latvijā tiktu atjaunota
patiesa neatkarība, kāda tika deklarēta 1918. g. novembrī.
Taču tas nenotika. Domāju, ka pārāk daudz tiek runāts
par it kā lieliem panākumiem, kas gūti pēc Deklarācijas
pieņemšanas gan toreizējā LPSR AP, gan vēlāk - 5., 6. un
7. Saeimā. Īstenībā, laikā, kad rakstu šīs piezīmes, un lai-
kā, kad tiks izdota grāmata, atzīmējot Deklarācijas pie-
ņemšanas desmitgadi, nav vēl panākta patiesa neatkarība,
bet varas vīri (sievās) pazemīgi klanās gan Maskavai, gan
Briselei, gan Vašingtonai. Sagrauta ir rūpniecība un lauk-
saimniecība. Neviena no bijušām valdībām nav gribējusi
vai nav spējusi aizsargāt vietējo tirgu, radikāli ierobežot
kontrabandu, sakārtot tautsaimniecību. Iznākumā - tautas
vairākums dzīvo nabadzībā, pusbadā.

Lai atrastu atbildi, kāpēc tas tā, - nepieciešams paškri-
tiski ieskatīties pagātnē. Vēlēšanās atjaunot neatkarību
dzima ne jau LPSR Augstākajā padomē. Latvijas patrioti
par to uzsāka cīņu tūlīt pēc Latvijas okupācijas un neatka-
ribas zaudēšanas 1940. gadā. Cīņas sācēji bija atsevišķi
patrioti un viņu nelielās grupas (Par to nedaudz tālāk.).

Viens no imesliem, kāpēc pēc Deklarācijas pieņem-
šanas maz kas mainījās, bija tas, ka gan toreizējā LPSR
AP, gan 5., 6. un 7. Saeimā lielākais vairākums deputātu
bija un ir bijušie padomju varas funkcionāri, LKP, komjau-
natnes darbinieki un pat VDK spīdzinātāji, kas nav atzinu-
ši savus jaunos darbus, nav atteikušies no savas agrākās
ideoloģijas. Pat daudzi no tiem, kas 1990. g. 4. maijā bal-
soja "par" Neatkarības deklarāciju, par istu neatkarību ne-
domāja un nemaz neticēja iespējai izstāties no PSRS; do-
māja tikai par kāda paveida federāciju, par līgumattiecī-
bām ar Maskavu. Lai teikto pierādītu, ir jāapskata toreizē-
jie galvenie sabiedriski politiskie spēki.

Atklātībā pirmie izgāja grupa "Helsinki-86" un Vides
aizsardzības klubs. Cīņu turpināja Latvijas Nacionālā neat-
karības kustība (LNNK) - jau kā plaša, visu valsti aptve-
roša sabiedriski politiska organizācija. Neatkarības atjauno-
šanas procesā nenoliedzamu vietu ieņēma arī Pilsoņu kus-
tība, kas pirmā pauda mūsu valsts tiesiskās pēctecības
ideju.

Nevienai pirms LNNK eksistējošām organizācijām ne-
bija skaidra politiska mērķa, neviena no tām nebija izvirzī-
jusi sev uzdevumu panākt, lai latviešu tauta atgūtu savu

valsti. LNNK jau no savas darbības sākuma izvirzīja nelokāmu prasību pēc tādas, piedāvājot rīcības programmu okupācijas un sekojošās kolonizācijas seku likvidēšanai Latvijā; iestājās par okpētājvalsts bruņoto spēku nekavējošu un pilnīgu izvešanu; par Latvijas pilnīgu atdalīšanos no, t. s., PSRS. LNNK programmā bija ierakstīts uzdevums cīnīties pret masveidīgo cittautiešu pārvietošanu uz Latviju, par kolonistu izvākšanu. Galvenajā uzdevumā ietilpa Latvijas Republikas demokratiskā valstiskuma un politiskās suverēnitātes īstenošana, ekonomiskās neatkarības nodrošināšana, demogrāfiskā stāvokļa normalizēšana un kultūrtradīciju aizsardzība.

LNNK 1. kongresā par LR konstitucionālo pamatu tika atzīta 1922. g. Latvijas Satversme, bet Komunistiskā partija un tai pakļautās satelītoorganizācijas tika pasludinātas par noziedzīgām un slēdzamām. Tāds bija LNNK viedoklis.

Tāda LNNK nepatika Latvijas Tautas frontes dibinātājiem. Jau pirmajā sanāksmē viens no LTF pamatnoteikumu izstrādātājiem Ilmārs Bišers mums pārmeta prasību par tūlītēju padomju armijas izvešanu no Latvijas un par Latvijas atdalīšanos no PSRS.

Atšķirīgi bija jau LTF radišanas apstākļi. Ja "Helsinki-86", LNNK, Neformālā tautas fronte un VAK radās ar atsevišķu patriotu ierosmi, kuŗi bija noskaņoti pret padomju režīmu un kompartijas diktātu, tad LTF radās pēc idejas no Maskavas un ar klāju LKP CK un VDK vadības atbalstu un norādījumiem; tas tagad jau nešaubīgi pierādīts un to atzīst pat vairāki tās praktiskie dibinātāji un vadītāji. LTF sastāvā iesaistījās prāvs skaits LKP un padomju varas funkcionāru. Es uzmanīgi izlasīju LTF dibinātāju runu stenogrammas diskusijā, kas notika pirms LTF desmit gadu jubilejas sanāksmes (*Latvijas Tautas fronte 1988-1991*, R: Jāņa sēta, 1998. 218.-43. lpp.). Runās varēja just, ka agrākie vadītāji daudz ko ir pārdomājuši un atklātāk sprieda par notikušo LTF pirmajos gados. Citēšu viņu galvenās domas, lai pierādītu manis teikto.

Diskusijā Dans Tiravs jautājis, kāda bija Jāņa Petera (viņš bija LKP CK loceklis) loma LTF dibināšanā un "vai, Jūsprāt, viņš pats atnāca uz LTF vai viņam to lika darīt LKP?"

Sandra Kalniete (LTF ģenerālsēkretāre) atbild tā: "Es droši vien apvainošu Peteru, bet vienu laiku es domāju, ka viņš pēc savas gribas uzņēmas vadību; šodien es vairs tā nedomāju. Man vēl arvien ir mikla, kāpēc Peters nepiekrita uzņemties Tautas frontes priekšsēdētāja lomu. Tad, kad es to salīku kopā, un zinot, ka Īvāns atradās tajā kongresā pilnīgi nejauši..." (*Latvijas Tautas fronte 1988-1991*, 33. lpp.).

Mācītājs Juris Rubenis saka: "J. Petera loma Latvijas tautas frontē ir mikla, ir diezgan sarežģīti saprast tādu cilvēku domāšanu (...). Vai Jūs varat pieņemt tādu hipotētisku situāciju, kad tev saka - ej, un tu iekšēji domā - labi, es taču varētu arī kaut ko labu tur darīt, es varētu būt kā dubultais aģents (...). Mana viena hipotēze par to Petera atteikšanos no posteņa ir tāda, ka varbūt viņš kaut kādā mērā jutās ļoti saistīts. Atceros, kā viņš pirmajās reizēs uzstājās valdes sēdēs. Viņš visu laiku stāstīja par Gorbačovu, kā viņš ir runājis ar viņu, ko Gorbačovs ir akceptējis vai nav akceptējis. Man liekas, ka viņš jutās tik cieši apskauts" (*Turpat*, 34. lpp.).

Dans Titavs: "Kā Jūs tādā gadījumā komentēsiet to, ka 1988. gada jūnija vidū bija CK lēmums, ka viņi nepieļaus nekādas Tautas frontes vai vai kaut kādas līdzīgas sabiedriskas organizācijas izveidošanu, bet tad paiet kāds laiks, apmēram, mēnesis, kad nākošais CK birojs pieņem lēmumu veidot Tautas fronti un ka atbildīgais par to tiek nozīmēts Anatolijs Gorbunovs?" (*Turpat*, 35. lpp.)

Atbild Sandra Kalniete: "Tas noteikti ir saistīts ar Jakovļeva vizīti Latvijā (Jakovļevs bija PSKP vadības pārstāvis - E. B.) (*Turpat*).

Juris Vidriņš, kas LTF radišanas laikā vadīja "Helsinki-86" Rēzeknes grupu, izsaka savu domu, kuŗu disputā neviens neapstrīd: "Jā, protams. Es tagad par to it nemaz nešaubos (*Turpat*)."

Juris Rubenis vēl papildina: "Es gribēju piebilst, neaizmirstiet, ka droši vien Gorbačovam vajadzēja atrast spēku, kas viņu balsta. Viņš gribēja nolikt kaut kādu tautā apspiesto, bet **socialistiski** (izcēlums mans. E. B.) orientēto spēku kā savu aizmuguri cīņā pret tā laika sapuvušo varas eliti. Viņš gluži vienkārši pārrēķinājās (*Turpat*)."

Domāju, ka pietiek pierādījumu, kas radīja un kāpēc tika radīta LTF. Ja tās vadītājiem neizdevās plašo organizāciju padarīt par vecās varas balstu, tad tas tāpēc, ka rajonos, perifērijā LNNK labi sadarbojās ar LTF nodaļām, kuŗas kļuva LTF vadībai nepaklausīgas.

Citēšu vēl tikai vietu no Jāņa Škapara gaŗā raksta jau pieminētajā grāmatā: " (...) Septembra otrā pusē uzmliza vēl viena problēma. Cilvēki nāca pie mums un informēja, ka Tautas fronti gatavojas pārņemt LKP un VDK (...) Notikumu gaita parādīja, ka baumas nav bijušas tikai baumas (*Turpat*, 50. lpp.)."

Lielā interese tautā par LTF sākuma periodā LKP vadību nobiedēja. Radās doma, ja ne pilnīgi izjaukt pirmo kongresu un līdz ar to neļaut tai nemaz rasties, tad vismaz sašķelt delegātus divos vai vēl vairākos blokos. Mēģināja vēl "nepiedzimušo" organizāciju uzspridzināt no iekšienes. Tika drudzaini strādāts, lai par dibināšanas kongresa delegātiem ievēlētu daudz komunistu vai vismaz padomju varu atbalstošus cilvēkus. Šī nodoma realizēšanai tika izmantotas, t. s., LTF "atbalsta grupas" uzņēmumos, kuŗos strādāja daudz komunistu - krievu. Šīm grupām, atkarībā no dalībnieku skaita, bija tiesības ievēlēt delegātus dibināšanas kongresam. Piemēram, Latvijas kuģniecībā, Civilās aviācijas institūtā u. c. tika speciāli izveidotas vairāki simti tādu grupu. Šajā darbā aktīvi līdzdarbojās LKP rajonu komitejas. Tā kongresa delegātu sastāvs tika padarīts simpātīzējošs LKP.

Un tas nebija vienīgais ceļš, kā LKP un VDK topošajā organizācijā iefiltrēja lielu skaitu savu cilvēku. Vērā ņemams arī tas, ko rakstīja J. Škapars: "Kādu nedēļu pirms LTF dibināšanas kongresa man piezvanīja Sandra Kalniete. Tiekot gatavota Latvijas vadības maiņa. B. Pugo ejot uz Maskavu, bet viņa vietā varot nākt kāds cits cietpauris (*Turpat*, 51. lpp.)."

Škapars uzdeva rīkoties, lai LKP CK 1. sekretāra krēslā mēģinātu iedabūt Anatoliju Gorbunovu. Tas gan neizdevās. Viņu aizbīdīja uz LPSR Augstāko Padomi, kas bez LKP CK biroja neko nedrīkstēja izlemēt. Par LKP CK 1. sekretāru ievēlēja Jāni Vagri. Šo faktu minu tāpēc, ka ir vērts padomāt, no kurienes Sandra Kalniete varēja uzzināt Maskavas nodomus par valdības pirmo personu pārbīdi. Par tādiem nodomiem Latvijā iepriekš varēja zināt ne vairāk kā 5-6 cilvēki. Tas pirmkārt. Otrkārt, kuŗa bija tā svira, kas pie Džemmas Skulmes sapulcinātiem cilvēkiem varēja dot cerību, ka tajā sanāksmē pieņemto viedokli kāds ņems vērā.

Ievērojot jau teikto, LTF dibināšanas kongresa delegātu sastāvs bija politiski ļoti nevienāds. Bija tajā patiesi nacionāli orientēti patrioti, bija liberāli noskaņoti un liela, pat nospiedoša daļa - ne tikai bijušie, bet tajā laikā un vēl arī pēc tam, līdz pat kompartijas slēgšanai, esošie komunisti, arī atbildīgie funkcionāri.

Kongresā notika arī ekscesi, vienbrīd pat draudēja darba izjukšana. Tad situāciju saglāba mācītājs Juris Rubenis ar iespaidīgu, ļoti emocionālu uzrunu. Saprotams,

ka kongresā kā viesi piedalījās gan LKP CK 1. sekretārs Jānis Vagris, gan LPSR AP priekšsēdētājs Anatolijs Gorbunovs, gan VDK priekšsēdētājs Edmunds Johansons un vēl citi augsti vadītāji.

Iznākumā, sākot ar galveno - Jāņa Petera, arī vairāku ma citu delegātu runas bija atbilstošas LKP CK ieteikumiem, norādījumiem. Kongresa darba norisi lielā mērā noteica izstrādātais programmas projekts. Tas bija pārmērīgi piesardzīgs, bikls. Kas tajā bija paredzēts? Apliecinājums atbalstīt Gorbačova deklarēto "pārbūvi", pat apliecināta uzticība PSKP Centrālajai Komitejai. Atminos, ka kādā brīdī jurists Edgars Melķis (viens no programmas līdzautoriem) iesaucās: "Kā tad bez Komunistiskās partijas vadošās lomas!" (Tas gan, laikam, notika kādā citā reizē, jo atminos, ka pret to iebilda tikai Juris Vidipš, Dans Tītavš un es.)

Programmā valsts struktūrā bija prasītas tikai nelielas izmaiņas, uzlabojumi; nebija prasīta pat konfederācija.

Pēc LTF kongresa varēja izveidoties Latvijai un latviešu tautai ļoti bīstama situācija. Iedomāsimies, kas notiktu, ja tai laikā Michailam Gorbačovam vai kādam citam PSKP vadībā, rastos doma noslēgt līgumu ar Latviju, jo LTF programma to atļāva. Tad iznāktu, ka LTF to ir prasījusi, un tad ar LTF būtu cauri, tā būtu iegājusi juridiskā sadarbībā ar PSKP un PSRS. Labi, ka tas nenotika; to izjauca Maskavā sākušās jukas. PSKP un LKP CK bija apmierināta ar LTF 1. kongresa norisi. To tūlīt pēc kongresa slēgšanas turpat notikušajā preses konferencē publiski apliecināja LKP CK 1. sekretārs Jānis Vagris. Viņš teica, apmēram, tā: LKP CK apsveic un priecājas, ka nodibinājusies LTF. Nu, kopā darbojoties, spēsim sekmīgi pildīt PSKP 19. konferences lēmumus.

Toreizējo LTF nedrošību, pakļaušanos LKP CK norādījumiem parādīja arī runas un lēmumi LTF Domes sēdēs, kas notika 1988. g. 4. un 19. decembrī. Tie aprobežojās ar prasībām pēc demokrātijas un republiku suverēnitātes. Tādas jau tās skaitījās arī agrāk. Visvairāk strīdu bija prasīt vai neprasīt, ka suverēno republiku interesēm jābūt primārām, jo tā varēja nonākt pretrunā ar Maskavas vēlmēm, Gorbačevu ieskaitot, kas nelokāmi iestājās par stipru Centra varu. Varēja just, ka arī LTF vadītājus ir nobiedējusi tautas aktivitāte (toreiz tāda bija, žēl, ka tagad tā iznīcināta. Žēl.) Centīgākie palīgi Maskavai LKP CK vadībā bija Soboļevs un Loskutovs. Viņi bazējās uz partokrātijas, Vissavienības pakļautībā esošiem uzņēmumiem un "Interfronti", kas tišus pūlējās radīt destruktīvu situāciju Latvijā. Interfrontieši bija kaujinieciski noskaņoti, un LTF saplaka. Vajadzēja paiet gadam, lai atkal kaut cik sadūšotos. To, kā jau minēju, sekmēja LNNK, kuŗas nodaļas cieši sadarbojās ar LTF nodaļām rajonos un pilsētās. Rezultātā LTF 2. kongresā tika ierakstīta prasība pēc neatkarības. Jānis Škapars gan nereti ņem ļaunā, ja, runājot par LTF nozīmi trešās atmodas norisēs, LTF piemin tikai kā vienu no cīnītājiem par neatkarību. Patiesībā to var minēt tikai nosacīti, jo radikāļi un tauta to piespieda darīt. Taisnības labā gan jāuzrāda, ka Jānis Škapars, Dainis Īvāns un vēl citi LTF vadītāji ir izteikušies, ka kopumā radikāļu aktivitātes tolaik bija ļoti nepieciešamas, un atzīst, ka viņu grupas un nodaļas bija sākušas darboties agrāk un tāpēc tām bija pieredze un spēja radikalizēt LTF.

Taču vienlaikus jāsaka, ka radikalisms visu laiku Škaparu (arī citus) ir baidījis. Škapars to devē par tuvredzību. Bet, ja aizsteidzamiem tālākiem notikumiem priekšā un paskatāmies, kas noticis ne tikai ar LPSR AP, bet arī 5., 6. un 7. Saeimā un vispār Latvijā, tad redzam, pie kā novedusi tautfrontiešu un bijušo citu bailīgo "tālredzība", iešana kompartijas bijušo funkcionāru pavadā. Visu laiku un vēl šodien pie varas ir bijušie komunisti, krievmiļi, kas nekad

nav ticējuši iespējai, ka Latvija var atgūt patiesu neatkarību. Jāatzīst, ka viņiem tagad jau piebriedojušies arī vairāki agrākie radikāļi.

Ar to jau gandrīz varētu beigt pamatojumu, kāpēc 4. maija Deklarācijā tika tišus paredzēts gaŗais pārejas periods, kuŗā gauŗam maz kas tika veikts, lai tuvotos istai neatkarībai. Tomēr ir vērts vēl minēt, kā TLF toreizējie vadītāji izskaidro, kāpēc LTF vadība līdz savam 2. kongresam (arī pēc tā) ar drosmi neizcēlās, bija tikai paklausīga PSKP un LKP vadītājiem. J. Freimanis, J. Rozenvalds, A. Klotiņš jau minētajā grāmatā raksta tā: "Tādi "atturībai" tolaik bija vairāki iemesli. Pirmkārt, vēl līdz 1988. gada sākumam tācu bija vienkārši bailes (...) Kā jau pēc 48 gadus gaŗas klusēšanas. Tepat jau bija 1988. gada 1.-2. jūnijs, kad B. Pugo nikni pārmeta M. Vulfsonam Padomju Latvijas "nogalināšanu". Bija deportāciju atceres manifestācija 1988. gada 14. jūnijā, kas iepelnījās varas iestāžu un attiecīgās preses žultainas dumsas. Bija LKP CK biroja pārmetumi A. Cīrulim, un D. Īvānam PSRS Konstitūcijas "labojumu" sakarā (Cīņa, 19.11.1988.). Beidzot, nekuŗ jau nebija pazudis mūsu paŗu konformisms, kam "vainags" bija 1987. g. 18. novembra "mītiņš" Strēlnieku laukumā, cita starpā, ar profesora I. Knēta un aktieŗa A. Jakovļeva izta-pīgajām runām (Cīņa, 19.11.1987.).

Bez tam pirmā sasaukuma LTF valdē ietilpa visai dažādas uzņēmbas pakāpes cilvēki. Kas zina, varbūt daŗi pat savus patiesos uzskatus neatklāja un viņiem neatkarīgas Latvijas realitāte diezīn vai toreiz likās nopietnu pārdomu vērtā problēma.

Tas redzams, pārskatot LTF pirmās valdes sastāvu, kuŗā saskaņā ar LTF Domes 1988. g. 22. oktōbra lēmumu ietilpa E. Berklavs, I. Biŗers, V. Dozorcevs, J. Freimanis, S. Kalniete, M. Kosteņecka, J. Lucāns, J. Peters. A. Pūplovskis, J. Rubenis, J. Škapars un M. Vulfsons (...). Ne daudz vēlāk valdē tika kooptēti (...) V. Šteins, J. Rukšāns un P. Laķis." (Turpat, 86. lpp.)

Valdes sēdēs par daudziem nozīmīgiem politiskiem jautājumiem radikāļu viedokli puda un par tiem balsoja V. Šteins, E. Berklavs un A. Pūplovskis, bet pretējās orientācijas priekŗgalā parasti bija V. Dozorcevs, M. Vulfsons, J. Peters, I. Biŗers, M. Kosteņecka.

Citēŗu vēl vienu nozīmīgu rīndkopu no grāmatas "Latvijas Tautas Fronet", ko rakstījuŗi jau pieminētie trīs autori:

"Protams, ŗis palēlinātais LTF temps nebija viegls, ne daudziem tīkams. Vides aizsardzības klubā neatkarīgās Latvijas vēsmas līdinājās katrā saietā. LTF "mazā māsa" LNNK savā organizēšanās posmā un oficiāli tās pirmajā kongresā 1989. g. februārī Ogrē konsekventi uzreiz iestājās par Latvijas pilnīgu patstāvību ārpus PSRS (...). Atskatoties varam atklāti atzīt, ka LTF kursa maiŗa 1989. g. maijā notika arī to neatlaidīgo mudinājumu un prasību iespaidā un varbūt pat netieŗa spiediena rezultātā, ko LTF saņēma no citām, zem tās jumta sapulcētajām, gan mazākajām, taču radikālākajām organizācijām (...) Un tad pakāpeniski, tīri cilvēciskos kontaktos LTF locekļi juta arī paŗi savu, tā saucamo, tīri "tautfrontisko" grupu un nodaļu biedru, kā arī nu jau plaŗu tautas aprīndu arvien pieauguŗo spiedienu spert nākoŗo soli. Sautk nevis pēs "suverēnitātes", kas arvien vairāk palīka par stiepjamu "gumijas jēdzienu", bet jau skaidri un nepārprotami nosautk svēto vārdu "Latvijas neatkarība". (Turpat, 87.88. lpp.)

Pareizi un labi pateīkts. Tas dara godu autoriem.

Sandra Kalniete, kas viena no pirmajām aktīvi iekļāvās LTF rādīšanā un kā tās ģenerālsēkretāre daudz darija organizācijas izveidē, 1998. gadā, pirms jau pieminētās jubīlejas sanāksmes, rakstīja:

"Un tas arī tāds absolūti fascinējošs process, kā mēs pamazām paši, katrs individuāli, viens ātrāk, otrs vēlāk atbrivojamies (no kalpošanas vecam režīmam - kompartijai vai VDK. - E. B.). Katrs sevi pakļāva tādām automātiskām cenzoram. Es ļoti labi atceros, cik ilgi tas iekšējais cenzors mums vēl bija. Un es domāju, ka daudzas no tām domām, lai panāktu partijas līnijas uzvaru jaunajā organizācijā, daļa no mums (..) (atnākuši uz LTF - E. B.) nevis tāpēc, ka kāds to mums būru uzdevis, **kaut arī tādi droši vien bija starp mums** (izcēlums mans - E. B.). Tagad, lasot TF organizācijas komitejas protokolus, var redzēt, ka ir arī tādi personāži, kas visu laiku to ved cauri vienā virzienā. Un es domāju, ka (..) tā tiešām bija inspi-rēta kustība; bet tautas kustība pārvērtās par tiešām lielu, plašu tautas kustību, un partija (komunistiskā - E. B.) tam nebija gatava" (Turpat 31. lpp.).

Diskusijā Sandra Kalniete turpināja: "Tā spilgtākā epizode bija tā, kad, pēdējā nedēļā pirms kongresa delegātu izvirzīšanas pēkšņi masveidā ienāca simtiem un simtiem pieteikumu iesaistīties frontē no komunistiskās partijas organizācijām. No visām jūras kara flotes organizācijām, no armijas daļām, jo, acimredzot, beidzot viņi bija saņēmuši instrukcijas to darīt. Pirms tam tas, laikam, bija atstāts pašplūsmā" (Turpat, 31., 32. lpp.).

Tie, galvenokārt, bija interfrontieši, par ko jau rakstīju. Un kad Dans Tītavs pajautāja: "Kāpēc tomēr radikāļu pārstāvji - helsinkieši, LNNK un VAK tika aicināti TF komitejā?" - Sandra Kalniete pateica vēl skaidrāk: "Tas bija tas, kas nodrošināja TF virzību un attīstību, un mērenākie tika vilkti uz priekšu, viņiem jau arī tika samazinātas manevru iespējas, jo tauta kļuva arvien radikālāka. 6. septembrī bija pieci tūkstoši TF dalībnieku, bet 10. septembrī jau - 79 tūkstoši" (Turpat, 32. lpp.).

Sandras teikto vēl papildināja Džemma Skulme, piebilstama: "Man jādodomā par to, kādi mēs būtu bijuši, ja nebūtu visradikālāko, musinātāju, to, kas nesamierinājās" (Turpat, 32. lpp.).

Diskusijā jau minētajā grāmatā atklājās vēl arī citu redzamu cilvēku sejas bez maksas. Sandra Kalniete, kad runa bija par drosmes pakāpi, teica: "Tad, kad pieņēma 31. maija Aicinājumu, pie mums nāca stripām sašutuši cilvēki. Viņi uzskatīja, ka tas ir priekšlaicīgi (prasīt neatkarību - E. B.) un ka tas var visu sabojāt. Klīdzēja, ka tā ir provokācija. Toreiz strādāja Tautas deputātu kongress Maskavā. Kad no turienes atbrauca LTF deputāti, viņi visi bija ļoti dusmīgi. Ar Edvinu Inkēnu (visu laiku aktīvs, iespaidīgs "Latvijas ceļš" deputāts Saeimās, pārzina TV un radio lietas - E. B.) es norunāju kādu stundu, skaidrodams, kāda bija tā situācija (..) Viktors Avotiņš vispār izstājās tajā reizē no TF Domes. Arī Dainis Īvāns bija ļoti uztraucies, visi bija uztraukušies. Bet tur taču tas formulējums bija ļoti maigs - LTF ir gatava iesaistīties diskusijā par Latvijas Neatkarību. Un nekas vairāk!" (Turpat, 37., 38. lpp.)."

Varbūt kādam liksies, ka es, šīs atmiņas rakstot, novirzos no tēmas, kam veltīta grāmata. Pieļauju, ka mans atmiņu stāsts atšķirsies no citu autoru uzrakstītā. Tas ir likumsakarīgi. Mans nodoms bija paskaidrot, kāpēc jau pati 4. maija Neatkarības deklarācija bija piegludināta, bet galvenais - kāpēc pēc Deklarācijas pieņemšanas ļoti maz kas tika darīts, lai panāktu istu neatkarību, kādas nav vēl arī šodien. Latvijas neatkarība taču bija mūsu galvenais mērķis toreiz un arī vēl tagad, neskatoties uz to, ka tā skaitās un starptautiski ir atzīta, bet kuŗa no valdībām ir rīkojusies ar pašcieņu, kā neatkarīga no Krievijas un Rietumu kungiem". Arī vēl tagad Saeimā sēd un valdībā darbojas cilvēki, kas klanās un liecas visos virzienos, piekājās klaji netaisnām prasībām.

Pie varas esošo vairākumu ir pārpēmusi alkatība un varaskāre. Viņi un partijas, kuŗās viņi ir uzurpējuši varu, rīkojas pret tautas vairākuma interesēm. Šis prettautiskās un nemorālās rīcības dēļ tautas vairākums nodzīts nabadzībā un bezcerībā.

Ir vajadzīga plaša nacionāli patriotisko organizāciju apvienība, kuŗas priekšgalā būtu nesavtīgi un kompetenti, tautai pazīstami cilvēki, kuŗiem tauta uzticas.

*

Tāds stāvoklis apdraud latviešu tautas un Latvijas suverēnitāti, ko nedrīkstam pieļaut. Ir jāaktivizē tauta cīņai pret nejdzībām un noziegumiem, ko pieļauj un daudzejādi pat rada un sekmē esošās varas un izpildinstitūcijas. Operatīvi un regulāri jāsniedz tautai patiesa informācija par notiekošo, bet zināt vien patiesību ir par maz, lai glābtu stāvokli. Argumentēti un visiem saprotamā valodā ir jāpierāda, ka esošais gandrīz jau traģiskais stāvoklis nav likumsakarīgs, neizbēgams, bet radīts varas prettautiskās rīcības rezultātā. Konstatējot trūkumus, kļūdas un nejdzības, arī noziegumus, jāradā ceļus, kā to novērst. Tādas iespējas ir, ja tauta aktīvi iekļausies cīņā pret esošām nebūšanām. Ir jāpārlicina tauta, ka nedrīkst slikt bezcerībā, nedrīkst zaudēt cīnīties gribu. Vajadzīga iniciatīva katrā vietā, nepieciešams apvienoties pagastos un pil-sētās lauksaimnieku un cita veida biedrībās vai kopās.

Lai uzrādīto un neuzrādīto veiktu, ir nepieciešama nacionāli patriotiska nedēļas avīze ar lielu tirāžu, lai visiem tā būtu pieejama, bet tādas nav. Lai tāda būtu, patriotu grupa ir nodibinājusi atklātu bezpeļņas sabiedrisku fondu "Burtnieks", lai vāktu ziedojumus. Katra numura izdošanai un izplatīšanai vajadzīgi vismaz 2500 latī. Fonda dibinātāji un vadītāji ir:

Herta Astra - Gunāra Astras atraite, publiciste;
Helēna Celmiņa - politiski represētā, publiciste;
Viktors Kalniņš - politiski represētais, publicists;
Gunārs Birkmanis - publicists, 6 grāmatu autors;
Anta Rudzīte - pedagogijas zināņu doktore, Bauskas 1. vidusskolas direktore;
Aivars Straume - LU docents, vēstures zinātņu doktors;
Voldemārs Kārlis Markuss - Latvijas Zemessardzes bataljona komandieris;
Jānis Sils - jaunatnes kluba 415 priekšsēdētājs;
Alvis Rudzītis - pedagogs;
Valdis Krasts - jurists, kluba 415 valdes loceklis;
Jānis Liepiņš - rakstnieks, medicīnas zinātņu doktors;
Eduards Berklavs - fonda priekšsēdētājs, šī raksta au-tors.

Ziedojumus var iemaksāt:
Saņēmējs: "Burtnieks"ASF
Saņēmēja konta numurs: 1940J053761
Saņēmēja banka: A/S Hansabanka
SWIFT kods: HABAL V22
Korespondējošā banka: Bankers Trust Company New York; Acct. Nr. 04-097-348; SWIFT kods: BKTRUS33.
Garantējam publisku pārskatu par darbību un izlieto-tiem līdzekļiem minētajam mērķim.
Iepriekš pateikdamies,

Eduards Berklavs,
Rīgā

Latviešu un kanadiešu teātrinieku pasaulē plaši pa-zīstamais režisors un arī aktieris Gunārs Vērenieks šī ga-da pavasarī atkal Latvijā iestudēja jaunu lugu - Reja Kūni-ja un Džona Čepmeņa "Ne šobrīd, sirsnip!", kuŗas pirm-izrāde notika 16. maijā, Dailes teātri. Par to kodolīgi viņš pats pastāstīja Montrealas pensionāru saimei tās sa-ietā 21. jūnijā. Pirms pirmizrādes režisors bija sniedzis

plašu intervija "Rīgas Balss" korespondentei Dacei Judinai. Tā publicēta š. g. 16. maija numurā, 21. lpp., pirms pirmizrādes. Tajā Vērenieks dod interesantas atbildes, ar kurām vēlamies iepazīstināt mūsu lasītājus (Lasiet tālāk turpmākajās slejās! - red.). Viņš taču mums ir tik tuvs kā režisors, bet varbūt mazāk pazīstams kā cilvēks. Sagādījes arī tā, ka G. Vērenieks ieguvis īpašu Rīgas pilsētas atļauju uzkāpt atjaunojamā Brīvības pieminekļa pašā augšgalā. Ar viņa gādību varam publicēt pavisam retu foto uzņēmumu, kurā viņš redzams starp pieminekļa figūras izstieptajām rokām, kurās trūkst trīs zvaigzpu. Tās tobrīd vēl atradās apzeltījuma apdarē. 24. jūlijā Brīvības pieminekļis atkal būs visiem pieejams, jo tad notiks tā atjaunošanas atklāšanas svinības.

GUNĀRA VĒRENIEKA REŽISORISKĀS PIKANTĪBAS

Viņam patīk gaŗas pastaigas, skrējieni, svaru cilāšana, vingrošana un skvošs. Viņš saka: "Virietim tas ir svarīgi, daudzi pārāk palaižas - sēž tikai pie televizora, un viss." Viņš ir rosīgs, kustīgs un smaidīgs - ārkārtīgi līdzīgs lielam, labsirdīgām rūķim. Latviešu režisors no Kanadas Gunārs Vērenieks mūsu skatītājiem pazīstams ar neatkarīgajā teātrī "Kabata" iestudēto "Karalisko gambitu" un vairākām lielām izrādēm, kā "Aizdodiet man tenoru!", "Skopulis", "Kā tikt pie vīra", "Pilna gulta ārzemnieku" Dailes teātrī. Un nu viņš beidzis darbu pie angļu komēdijas "Ne šobrīd, sirsniņ!". Par jauno izrādi režisors saka: "Es to sauktu par pikantu komēdiju."

Pēc lugām, ko režisors iestudējis, rodas priekšstats par viņu kā par cilvēku. Vai esat tikpat jautrs, omulīgs un nerātns kā jūsu izrādes?

- Kopumā - esmu pesimistisks optimists. No rīta ar bažām gaidu, ko diena nesis, dienas vidū izrādas - ir labāk, nekā domāts, bet vakars pienāk jau pavisam jauks. Un es nezinu, vai šī glāze (rāda uz pusizdzertu šampanieša glāzi) ir pustukša vai puspilna. Bet par to nopietnību... Ziniet, Kanadā es iestudēju drāmas un traģēdijas. Viens no maniem pēdējiem iestudējumiem bija "Terēze Rakēna" - ne sevišķi jautrs, ne priecīgs gabals, bet angļu teātrī sezonu nobeidzu ar psiholoģisku drāmu. Arī nākamsezon iestudēšu krimināllugu - trilleri, tā tagad saka. Nezinu, kā sagādījes, ka man Dailē sākuši nākt tikai "jautrie gabali" vien. Lai nu kā - redzu, ka izrādes ir labi apmeklētas un teātris - ieguvējs. Skaisti jau būtu, ja varētu iestudēt arī kādu nopietnu drāmu vai traģēdiju. Amerikas teātros lieto 3:1 for-

mulu, proti, trīs vieglas komēdijas, farsus un pa starpu kādu nopietnu drāmu vai traģēdiju. Nopietnos vien arī nevar - cilvēki vienkārši nenāks.

- Cik izrāžu gadā uztaisāt?

- Jaunības dienās, kad biju galīgi traks, taisīju pa sešām sezonām - četras ziemā un divas vasaras treātri, bet tad gan vienubrīd likās, ka bez prātiņa palicis... Tagad - divas, trīs. Man pilnīgi pietiek, jo mācu arī teātra skolā. Varbūt es esmu kļuvis nedaudz lēnāks, gribu tās lugas labāk sagatavot, nevis tā - plaukš! plaukš! - kā reiz cepu komerciālajā teātrī. Jā, pavisam nesen saskaitīju - savā mūžā esmu iestudējis aptuveni 120 izrāžu - angļu, franču, vācu un latviešu valodā. Kanadā, ASV, Vācijā un Latvijā.

- Režisoram Michailam Gruzdovam Dailē ir sava iemīļota aktieŗu komanda. Un jums?

- Hmmm... Ir jau, ir, taču vārdus neminēšu (Smejas.). Un vispār - es vienmēr esmu teicis un uzsvēris, ka latviešu skatītājam jābūt ļoti laimīgam, jo šeit viņš vienmēr var baudīt to labāko. Citu mākslas nozaŗu labākie brauc uz ārzemēm - operā un baletā pat: gribi aiziet uz kādu izrādi, bet zinātāji iesaka - ai, pagaidiet, neejiet, mūsu vadošie pašlaik ārzemēs. Teātris tomēr piesaistīts pie valodas, un latviešu aktieŗi spēlē latviešu teātri.

- Ja labs latviešu aktieris brīvi runātu angļiski, kādas viņam būtu iespējas gūt panākumus ārzemēs?

- Lai cik brīvi, viņam tomēr būs akcents, un tas automātiski piesaista noteikta tipa lomām. Man pašam ir pavisam viegls akcents, un tomēr. Tādēļ daudz lomu esmu arī zaudējis, lai gan citas, tieši pretēji, ieguvis, piemēram, krievu komisārus, spieģus. Filmējos pie Vudija Allena, tikai pateicoties savam akcentam. Starp citu, interesanti, Amerikā un Kanadā daudzi - gan kino ļaudis, gan veikalu pārdevējas - man jautājuši, vai tas ir ungāru akcents. Savās biogrāfijās, ko iesniedzu filmā, parasti norādu - Vidusēiropas akcents, ko nu tur gaŗi skaidrot.

- Kā nonācāt Kanadā?

- No Latvijas aizbraucu 1944. gadā, pēc kaŗa septiņus gadus dzīvoju Vācijā - studēju režiju un divus gadus nostrādāju Brehta teātrī; no turienes aizbraucu uz Kanadu. Bet mana profesionālā karjēra Kanadā sākās ar nejaušību - kāda pazīstama vācu aktrise izteicās, ka gaidāmas proves lugai, kur galvenai lomai vajadzīgs aktieris ar spēcīgu akcentu. Aizgāju uz provēm, man deva gabaliņu nolasīt, un, laikam, mans akcents bija tik drausmīgs, ka visi aktieŗi un režisors smējās kā traki, un es to galveno lomu dabūju.

- **Bet kā tas nākas, ka jums ir tik laba un pareiza latviešu valoda? Daudzi emigranti gadu gaitā to ir paguvuši aizmirst vai vismaz ieguvuši jūtamu akcentu?...**

- Vislielākais paldies latviešu teātrim, sevišķi Toronto, kur ārkārtīgi spēcīga trupa un kur esmu vadījis režiju kādus 30 gadus. Citādi jau man nav kur to valdou smelties. Sieva - kanādiete, kādreiz bija aktrise. Meita - aktrise, dziedātāja, tagad dzīvo Londonā un spēlē Mūzikālajā teātrī. Latviski nerunā. Pārmet man, ka neesmu iemācījies. Vēl kā šodien atceros - kad Helēna bija maza, nopirku ābecīti ar vāverīti uz vāka, bet tad nodomāju - bērnam būs parāk liela slodze. Viņa toreiz gāja Kvebekas Nacionālajā baleta skolā, apmācība angļiski un franciski. Man likās - būs par daudz. Kad pie mums viesojās Aivars Leimanis, Latvijas baleta maestro, meita man teica - nu, redzi, ja es zinātu valodu, varbūt varētu dejot Latvijas Operā. Atjokoju - o, jā, un daudz gan tu nopelnītu! Bet ja nopietni - vai gan kāds pirms 25 gadiem domāja, ka Latvija patiešām būs brīva? Cerēja un ticēja, bet vairāk tādā sapņu limenī. Un ar ko tad viņa sarunātos, ja es arī būtu iemācījies? Ar sevi? Mūsu apkaimē nav daudz latviešu. Ja es būtu varējis iedomāties, kā viss pavērsīsies, daudz ko darītu citādāk.

Vienmēr esmu centies gadā iestudēt vismaz vienu latviešu lugu. Ir jau arī joki gadījušies: kad pirmoreiz atbraucu uz Latviju, lai "Kabatā" iestudētu "Karalisko gambitu", viņi man pat tulku bija sameklējuši! Bet Dailē mums vēl aizvien ir nesaprašanās ar Hariju Spanovski (pasmaida kā nerātns rūķis): viņš man pārmet - tevis dēļ visu skatuves terminoloģiju tagad būšu iemācījis angļiski!

- **Kā jūsos ir vairāk - aktieŗa vai režisora?**

- Režisora. Aktieŗa darbu daru tāpēc, ka vajag dzīvot, bet galvenā tomēr ir mīlestība pret teātri, un jūtu, ka tur vairāk varu izdarīt kā režisors. Nedēļu pirms šurp braukšanas man zvanīja aģents - Bonda filmā forša loma, pēc divām nedēļām filmēšana. Atbildēju - pēc nedēļas būšu Latvijā. Un tā loma palika nenospēlēta. Tagad līdz jūnijai beigām man jāizšķīŗas, kādas izrādes režiju uzņemtīs mājās - tas gan ir atkarīgs, vai es kādreiz vēl braukšu šurp. Jo par tādu naudu, ko tur nopelnu, varu atbraukt uz Latviju un te kaut ko paveikt. Domāju, nevienam tas nav noslēpums - es nebraucu šurp naudu pelnīt.

- **Vai zināt, ka esat ļoti milēts režisors?**

- O! (apmulst.) Nē, nezināju. (Pauze) Varbūt tāpēc, ka, strādājot ar profesionāliem aktieŗiem, neuzskatu viņus par šacha figūriņām, nebīdu soli pa labi, divus taisni un vienu pa kreisi, bet ļauju brīvi justies uz skatuves, fantazēt un pašiem atrast mērķi. Amatieŗu teātri ir citādāk, bet profesionālā - ja tu atrod, ka tas, ko aktieris dara, ir forši un pareizi, tad kāpēc viņu didīt? Tikai tādēļ, lai uzsvērtu, ka es te esmu priekšnieks? Nē. Esmu no tiem, kuŗi uzskata - režisoram jānomirst aktieŗos, nevis tiem, kam par visu varu jāuzpieŗ savs zīmogs.

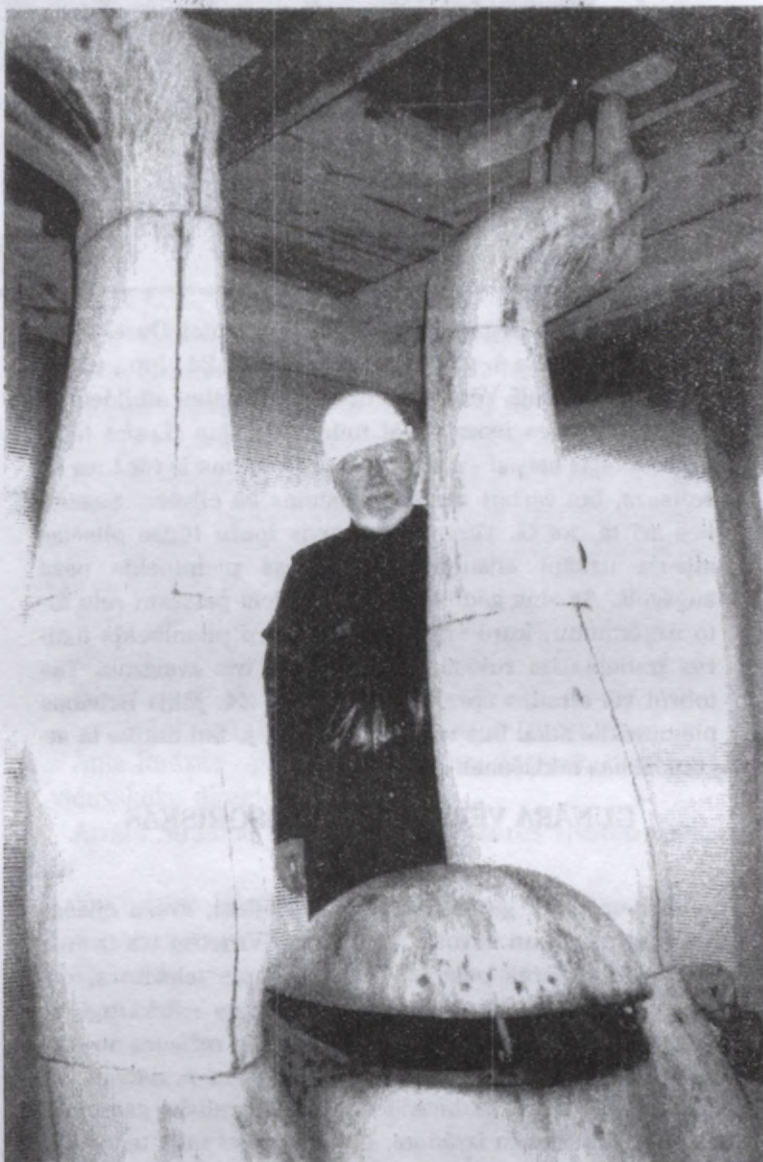
- **Ar jums var strīdēties?**

- O, jā. O, jā! Un es akceptēju, ka strīdās pareizi. Tomēr, ja nu kāds dara to, kas galīgi neiederas, un strīdas tikai paša kaŗķa pēc, tad es tomēr saku - atvaino, man te tas pēdējais vārds sakāms. Citreiz atkal, runādami ar kādu aktieri divātā, jūtos kā tāds vecs Mefisto. Par katru aktieri cīnos līdz pēdējam un tad vēl drusciņ. Bija tāds gadījums - reiz strādāju ar kādu jaunu aktrisīti, un viņa uz katru vārdu, ko es viņai teicu, atbildēja: "Jā, es zinu!" ("Yes, I know!" - angļu valodas izteiciens, ko mēdz iestarpināt sarunā arī bez kādas īpaŗas nozīmes - Aut.). Vienreiz, otreiz, treŗoreiz, līdz beidzot es viņai vairs neko neteicu. Ģenerālmēģinājumā meitēns atskrien pie manis raudādams - par ko es viņu nīstot? Kā? Nu, redz, ar citiem runājot, ar

viņu ne. Saku - mīļais bērns, bet jūs man ikreiz atbildējat, ka visu zinot. Ai, nē, tas man tikai tāds ieradums!

- **Jūsu ģimenē skatuvei sevi ziedojuŗi visi.**

- Tā sanāŗ gan. Mans tēvs Liepājas teātri bija režisors un aktieris. Sieva - bija aktrise. Meita man jau seŗu gadu vecumā pateica - būŗot baletdejoŗāja, un ko es viņai varēju aizliēgt? Pirms pieciem gadiem beidza baletskolu, tagad grib dziedāt. Nekad agrāŗ, pirms viņa aizbrauca uz Angliju, nebīju dzirdējis viņu dziedam. Nesen aizbraucu ciemos - paklausījos un nodomāju; nu kur gan tādā sīciņā ķermēnīti var mitināties tik liela balss? Bīju tik lepns, ka pat zosāda uzmetās. Tagad viņai ir labākais dziedāŗanas skoloŗtājs Londonā un Helēna ļoti progresē. Redzēs, kas iznāks.

- **Kur ņemat humora rezerves - nekad neesot redzēts drūms vai noskumis.**

- Man tāda dzīves pieeja. Citādi nav vērts. Varbūt reizēm ar savu humoru kādam par daudz iekoŗu. Esmu sapratis, ka ar latvieŗiem un humoru ir ļoti jāuzmanās, jo latvieŗiem par sevi smieties nepatīk. Angļi smejas, ebreji smejas ka vai nu. Reiz Toronto kāda latvieŗu māksliniece man uzdāvināja savu zīmējumu ar uzrakstu: "Tikai viens latvietis no šeŗiem, kam pāri 60, kādreiz smaida." Toreiz nodomāju - tā nevar būt, bet pēc pāris dienām Toronto latvieŗu centrā bija "Daugavas vanagu" sanāŗķšana un pulcējās daudz lauŗu. Eju pa gaŗu koridoru, pretī nāŗ latvieŗu pulciņi. Es viņiem - labrīt! (moŗi un saulaini), viņi man - 'brīt (aizkapa balsi). Un tad es sapratu, ka māksliniecei taisnība. □

Rīgas Balss, 2001. g. 16. maijs, 21. lpp.

Dace Judina,
Rīgā

Lūdzam manuskriptus nāŗkamajam numuram, kas būs dubults un iznāks septembŗa sākumā, līdz 15. augustam!

LNAK JAUNĀ VALDE ČAKLI VEIC SAVUS PIENĀKUMUS

LNAK 2. jūnija valdes sēdē, valdes pr-ža E. Tanna vadībā, galvenā vērība tika veltīta LNAK 18. padomes pirmajā sesijā 31. martā un 1. aprīlī pieņemto rezolūciju un ieteikumu izvērtēšanai. Vairāki padomes lēmumi jau izpildīti: Lestenes Brāļu kapu izbūvei izmaksāti paredzētie \$ 20,000, laikrakstam "Latvija Amerikā" atbalstam izmaksāti \$ 10,000, Latviešu aprūpes mājas "Kristus Dārzs" paplašināšanai un svētnīcas iekārtošanai - \$ 10,000, Programmas "Sveika, Latvija!" jauniešu stipendijām - \$ 5,000, Latviešu valodas mācību grāmatu izdošanai latviešu skolām Kanadā - \$ 5,000, konferences "Nekad vairs" atbalstam Rīgā - \$ 1,250. Izpildītas arī padomē pieņemtās deklarācijas: vēsturniekam Haroldam Otto izteikta pateicība par viņa liecībām Kanadas senatā sakarā ar pavalstniecības likuma maiņām. Rosīgu darbu uzsākusi Cilvēktiesību nozare Otavā Andra Ķesteņa vadībā, ierosinot īpašu televīzijas programmu baltiešiem, ievadītas sarunas ar Kanadas Nacionālo arhīvu par latviešu un baltiešu organizāciju materiālu uzņemšanu un meklētas iespējas LNAK tīmekļa (Web) lapas ziņu avotu paplašināšanai. Pārrunas un ieteikumus izraisīja teksts deklarācijā sakarā ar Latvijas uzņemšanu NATO: "LNAK padome aicina visus Kanadas latviešus, tiekoties un sazinoties ar Latvijas latviešiem, mudināt viņus atbalstīt Latvijas iestāšanos NATO un Eiropas Savienībā." Šo deklarāciju valde atzina par ļoti svarīgu, jo sakarā ar Krievijas pretestību Latvijas iedzīvotājos veidojušies atšķirīgi uzskati un tādēļ paredzama tautas nobalsošana. Lai panāktu labvēlīgu balsojumu, Latvijas latviešiem jāsniedz objektīvā veidā iespējami plašāka informācija un jārosina balsot par Latvijas iestāšanos NATO. Politiskā nozare Alidas Forstmanes vadībā sagatavos informācijas lapas izdalīšanai Baltijas Tautu federācijas Kanadā rīkotajā Aizvesto piemiņas dievkalpojumā, kā arī Latvijas apmeklētājiem un ceļojumu birojiem. Valdes locekļi šo jautājumu rosinās arī citos sarīkojumos, organizācijās un draudzēs.

Sēdes dalībnieki pārrunāja arī ieteikumus izglītības nozarei, par kuŗas darbību ziņoja tās vadītāja Agra Vāgnere. Viņa iepazinusi ar Latvijā izdotām mācību grāmatām, no kuŗām vairākas piemērotas arī Kanadas latviešu skolām. Viena no tādām ir Ievas Maurītes sastādītā un ilustrētā grāmata "Mana Latvija", skolām piemērota arī "Ideju grāmata" un "Svētki un godi", kā arī "Metodikas rokas grāmata skolotājiem". Valde piešķir \$ 1,500 piemērotāko grāmatu iegādei latviešu skolām Kanadā, ko kārtos nozares vadītāja. Viņa sazināsies arī ar latviešu organizācijām un sabiedriskiem pasākumiem par iespējam latviešu vidusskolu jauniešiem iegūt Ontario provinces noteiktās 40 sabiedriskā darba stundas beigšanas diploma saņemšanai.

Sakarā ar padomes ieteikumu valdes locekļiem iesniegt savu amatu pienākumu aprakstu nolēma, ka visiem valdes locekļiem un nozaŗu vadītājiem līdz nākamajai valdes sēdei (8. septembrī) jāiesniedz biroja vadītājam I. Timberam savas darbības vadlīniju apraksti.

Par LNAK pārstāvjiem "Kristus Dārzs" organizāciju padomē apstiprināja Sandru Paegli un Jāni Niedru, par LNAK pārstāvi PBLA Kultūras fonda preses nozarē Modri Lorbergu. Līdzšinējos amatos apstiprināja arī 14 lokālo latviešu centru pārstāvjus. Biedrzini A. Upeslāci aicināja sagatavot raksturojumu par lokālo pārstāvju darbību un pienākumiem; to apspriedīs nākamajā sēdē. Otavas biroja vadītājs M. Sausiņš ziņoja, ka LNAK pārstāvja izraudzīšanu pārrunās vietējo organizāciju sanāksmē, lai sekmētu dar-

bību ar centrālo LNAK. Viņš iepazīsies ar Latvijas vēstniecības Kanadā organizēto un iekārtoto Latvijas 50 gadu okupācijas mūzeja ceļojošo izstādi, kas būs ļoti vērtīga Kanadas sabiedrības informēšanai. Izstādes materiālu sagatavošanai vēstniecība izdevusi \$ 5,060, no tiem \$ 3,060 segusi Kanadas DV valde. LNAK valde nolēma vēstniecībai atlīdzināt starpību \$ 2,000 apmērā.

Valdes priekšsēdis E. Tannis ziņoja par līdzdalību Baltiešu vakarā Otavā, ALAs kongresā Vašingtonā un saraksti ar Latvijas valsts prezidentu Dr. Vairu Viķi-Freiberģu. Priekšsēža vietnieks I. Purvs piedalījies Kanadas DV nodaļu delegātu sapulcē, Baltijas tautu federācijas Kanadā (BTFK) valdes sēdē, Baltiešu vakarā Otavā u. c. pasākumos. Par Baltiešu vakaru Otavā un BTFK darbību vispusīgākus ziņojumus LNAK dalībnieki sagatavos nākamajai sēdei.

Politiskās nozares vadītāja Alida Forstmane informēja par līdzdalību NATO paplašināšanas grupas sanāksmēs un sadarbību ar Kanadas valdības un politisko partiju pārstāvjiem, lai popularizētu Latvijas uzņemšanu NATO. Paredzēta atsevišķa konference ar Kanadas un baltiešu pazīstamāko darbinieku piedalīšanos. NATO paplašināšanas grupas darbu rosīgi un finansiāli atbalsta lietuvieši un igauņi, tādēļ arī LNAK valde piekrita \$ 300 iemaksai sanāksmju izdevumu segšanai. Baltiešu vakara ietvaros Otavā Kanadas Aizsardzības un Ārlietu ministriju apmeklējums un sarunās skarts arī vīzu jautājums, par ko informēs arī Kanadas Imigrācijas ministriju. Kanadas vīzu piešķiršanu daudziem Latvijas pavalstniekiem apgrūtinā vairāki gadījumi, kad vīzu saņēmēji vairs negrib atgriezties Latvijā, uzturas un strādā šeit nelegāli. Valdība par to ir informēta, tādēļ vīzu piešķiršana tiek stingrāk kontrolēta un vairākos gadījumos arī noraidīta. Lai panāktu labvēlīgāku atrisinājumu vēlamos gadījumos, sarunas turpinās arī ar Imigrācijas ministriju.

Kultūras nozares vadītāja Inta Purva ziņoja, ka nozare 23. septembrī Latviešu centrā rīkos dziedoŗa Marisa Vētras piemiņas vakaru - koncertu, sadarbībā ar M. Vētras piemiņas fondu. LNAK Izglītības un kultūras fonda priekšsēdis J. Mežaks ziņoja, ka pēc gada sapulces valde viņa vadībā darbību turpinās līdzšinējā sastāvā. Viņš arī ziņoja par piedalīšanos Kanadas latviešu dziesmu svētku biedrības padomes sapulcē, kur biedrības valdē apstiprināts par LNAK pārstāvi. Agra Vāgnere ierosināja PBLA Kultūras fondam pieteikt apbalvošanai bijušo TLB Sestdienas skolas pārzini Birutu Niedru; valde ierosinājumu pieņēma. Valde atbalsta arī PBLA balvas piešķiršanu valodniekam Austrim Grasim Vācijā. Par LNAK finanŗu nozares darbību un kases stāvokli ziņoja nozares vadītājs K. Zichmanis un kasieris A. Budrēvics. Bankas kontā uz 1. jūniju bija \$ 399,124.

Administratore Gunta Krūmiņa kā LNAK pārstāve piedalījies Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojuma komitejas sēdē, kur pārrunāta "Diena Latvijai" un 18. novembra svinīgā akta rīkošana. Rīcības komiteju vada Latviešu centra valdes pārstāvis Ēriks Taube un tajā darbojas "Diena Latvijai" bij. vad. Z. Miezītis, bij. 18. nov. rīcības komitejas priekšsēdis A. Budrēvics, Sv. Andreja ev-lut. draudzes māc. Ilze Kuplēna-Evarte un Agra Vāgnere. Vairāki sēdes dalībnieki izteikušies par līdzšinējās "Diena Latvijai" sarīkojumu virknes turpināšanu Latviešu centrā, bet svinīgo aktu LNAK izkārtojumā un svētku dievkalpojumu rīkot Sv. Andreja ev-lut. draudzes baznīcā. Par galvenajiem runātājiem minēti folklorists Guntis Šmidchens, jurists Latvijas vēstnieks Beļģijā Imants Lieģis, Egils Levits un Jānis Priedkalns. Valde ieteica LNAK pārstāvjiem atbalstīt I. Lieģa aicināšanu par galveno runātāju un svinīgā akta rīkošanu Latviešu centra telpās. Pārrunājot iepriekš-

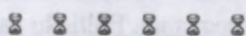
jās valdes ieteikumu rīkot arī 18. novembra pieņemšanu Kanadas valdības pārstāvjiem un cittautu viesiem, atzina to par pašreizējos apstākļos nevajadzīgu. Izglītības un kultūras nozaŗu vadītājam nodeva Aijas Abenes ierosinājumu arī Kanadā rīkot 3x3 nometnes, lai sekmētu latviskās jaunatnes audzināšanu un ģimenēs stiprinātu morālās kopības apziņu. Sēdes dalībnieki šo ierosinājumu atzina par atbalstāmu.

Padomes prezidija priekšsēdis V. Plūdons nolasiya pateicības vēstuli no Kurzemes Brāļu kapa fonda vadītāja Nikolaja Romanovska par LNAK piešķirtajiem \$ 20,000 Les-tenes Brāļu kapu tālākveidošanai un uzturēšanai.

Latviešu nacionālās jauntnes apvienības valdes priekšsēdis A. Siliņš sēdē nebija ieradies, jo 5. jūnijā devās Latvijas apmeklējumā, kur piedalīsies bāreņu nometnēs un tiksies ar jaunatnes darbiniekiem Rīgā un citās pilsētās. Latvijas apmeklējuma laikā viņš ieinteresēts satikt arī citus jauniešus.

Sēdes dalībnieki vienojās nakamajā sēdē pulcēties 8. septembrī (plkst. 9.30, Latviešu centrā), bet vasaras pārtraukumā vajadzības gadījumā sazināties ar el. pasta starpniecību. □

R. Norītis,
Toronto

VIEDOKĻI

UZMANĪGI, TRIJU ZVAIGŽŅU KAVALIERI!

Kanadas ministru prezidents Kretjens (Chretien) nesēn nosūtījis kolēģam Blēram (Blair) Anglijā niknu protestu sakarā ar Britānijas godu piešķiršanu Kanadas pilsoņiem 'bez Kanadas valdības atļaujas un piekrišanas'. Runa iet par profesora Beina (Bain) un technomagnāta Matjūsa (Matthews) pieteikto ieiešanu karalienes Elizabetes ordeņu kavaliere kārta. Savās piezīmēs Kretjens min noteikumus ASV satversmē, kas it kā arī stripotu 'svešu godu pieņemšanu' ASV pilsoņiem; kaut kas tāds tomēr pagājušā gadā netraucēja filmu producenta Spilberga (Spielberg) līdzīga veida apbalvošanu Londonā. Agrāk - aktrises Elizabetes Teilores (Taylor) un prezidenta Ronalda Rēģena. Kas te pēkšņi saputrojies?

Varbūt, līdz ar Kanadas parlamenta aiziešanu vasaras atvaļinājumā, ministru kabinetam un birokrātiem nav ko darīt. Varbūt Kretjens turpina politisku rēķinu kārtošanu: sākums bija viņa panākts tiesas lēmums, kas 'nobloķēja' avižnieka Bleka (Black) iecelšanu britu 'kungu namā' (House of Lords) - rezultātā Bleks nolika Kanadas pavalstniecību un pieņēma Anglijas. Varbūt, pie karjeras beigām, Kretjens pats nepacietīgāk gaida 'nopelnu ordeņus'. Varbūt ar savu rīcību viņš grib kaut ko 'pateikt', vai 'noregulēt', bet - ko? Un kāpēc uzreiz tagad, ja 1994. gadā Montrealā dzimušā veikalnieka Šova (Shaw) 'iekavalierešanu' aizlaida mierīgi?! Senāk pagātnē Kanadas ministru prezidents Roberts Bordens arī 'sludināja' pret tādiem godiem... un beidzot 'Sir' titulu pieņēma pats. Dubultstandarts?

Grūti izprast motivāciju, vēl jo vairāk tāpēc, ka neatkarīgā Kanada arvien izmanto kolonijas laiku simbolu - Anglijas karalienes seju naudas zīmēs, viņas 'pārstāvi' (ģenerālgubernātoru) kā 'valsts galvu', leitnantgubernatorus provincēs, 'royal' piedekli policijas un militārām iestādēm, utt.. Kanadas lielākā balva 'par nopelniem' ir arvien ... ģenerālgubernatora. Vai nederētu kaut kas 'kanadiskāks'? Ārlietu ministrs Manlijs (Manley) izraisīya 'viesuli tējas tāsē' ar domu - kad izbeigsim tādu 'pieķeršanos pagātnei'? Labs jautājums. Referendumā austrālieši gandrīz atbildēja 'lai notiek!' Bet ja mēs atklāti negribam (skaļa šejienes

monarchistu liga tiepj, ka tā būtu 'nodevība'), ko tur daudz pukoties par izbijušas imperijas 'tālienes godiem'?

Tikmēr.. paliek divi praktiski apsvērumi. Par cik viena valsts var noteikt (vai aizliegt) pilsoņa godināšanu citā? Un, ja tādas kontroversijas, kur (un kā) glābsies mūsu Triju zvaigžņu ordeņa saņēmēji... ja viņi (un viņas) ir reizē (vai tikai) kādas 'ārzemju' valsts pilsoņi?

Kretjena formula: "Ārzemju valstīm, kas vēlas godināt Kanadas pilsoņus, vajag vispirms panākt Kanadas valdības piekrišanu" (Otrādi, laikam, nedarbojas: Kanada piešķir bij. prezidentam Mandelam 'goda pilsoņa' statusu - Dienvidafrikas valdībai atļauju neprasot.). Bet... ne tik ātri! Valsts suverēnitāte, principā, noraida citas jaukšanos 'iekšējās lietās'; apbalvojumus tradicionāli (pie tam diezgan lepnī) uzskata kā 'pašmāju afēru'. Vai Kretjens izgudrojis jaunu 'režimu'? Francija, piem., nav nevienai citai valstij izlūgusies sava 'goda legionā' (Legion d'Honneur) kandidātu apstiprināšanu, tie ieiet 'chevalier' kārta, kas stipri līdzīga Anglijas 'ordeņu kavaliere' (tāpat 'Chevalier' un 'Sir' salutācijās). Tādā zīmē, bez nekāda Otavas valdības protesta, apbalvoti vismas divi kanadieši - Montrealas fizikultūrists Vidērs (Wieder) un nacionālistu avizes 'Le Devoir' bij. redaktrise Bizonete (Bissonnette). Vai par Francijas godiem Kretjens - savas dzimtās provinces miļā miera dēļ - nav gribējis uztraukties? Atkal dubultstandarts?

Pa to pašu līniju - nav dzirdēts, ka ASV tādos (gan retos) gadījumos apprasītos pie citām valstīm. Vācija arī ne, Japānas 'Deming' balva nosaukta ASV 'ražošanas kvalitātes' eksperta vārdā - bez diplomatiskas dancošanas. Un, protams, Vatikāns ar 'laicīgām' valdībām nepārrunā savu iekšējo kārtību. Varbūt Kanadai piemetušās vasarīgas mazvērtības iesnas.

Vai nepietiktu ar vienkāršu pieklājību - paziņošanu, ka 'būs' - un cauri? Dabīgi, uz grauda ņemsim izņēmumus: ja teroristu valsts grib 'godināt' varas darbu absolventus (piem., talibanieši pieminēkļu spridzinātājus) ārzemēs, teiksim - stulbi, nepieklājīgi un nepieļaujami! Bet normāla individu apbalvošana par nopelniem - kad to dara cita valsts - nedrīkstētu 'iepeldēt vietējo politiķu un birokratu radarā'. Nav viņu darišana. Nost tādu 'uzraudzību'. Demokrātiskā, atklātā sabiedrībā, kas labi pazīst globalizāciju, 'provinciāla rīcība' negūs atsaucību un liks pasminēt. Katru gadu veselīgas izmaiņas kārta, minot kaut vai Nobeļa prēmijas, visā plašā pasaulē balvas saņem krietni un strādīgi cilvēki - uz pilsonību neskatoties. Tāpat ar goda diplomām (piem., mūsu prezidente Toronto universitatē). Tāpat un varbūt lietišķāk, ar 'viesu profesoru' un 'rezidentu rakstnieku' posteņiem. Jā, savu berzīgo lomu nemitīgi spēlē fasoni un 'politiskā pareizība', 'tirgū gūti rezultāti' un ziedojumi izdevīgā vietā, bet vai galu galā, bilancē, neiznāks prātīgāk, ja valdības neiejaucas?

Protams, tas nav pilnībā iespējams, ja valdības (kaut vai pa daļai) ir godu piešķirējas. Francija, piem., šad tad iemanījusies 'pastutēt' Kvebekas nacionālistu ikonam, kas sagādā nepatīkšanas Kanadas federālai valdībai. Tomēr Francija arī (ar 'Goncourt' u. c. grāmatu prēmijām) popularizē unj 'starptautiski' aizstāv franču valodu - kāda tur vaina? Britānija dara to pašu ar angļu valodas literārām ('Booker' u. c.) balvām. Īru lielo (Dublinas) balvu nupat saņēma Kanadas novelists. Vairākas bij. padomijas valstis godinājušas bēgļus (piem. kurpju ražotāju Batu), kas 'atgriezušies' ar ieguldījumiem un palīdzību. Kāpēc ne, un kas to liegs? Financieris Soross, ungāru bēglis, ar savu vērtīgo 'atklātības sabiedrības' pasākumu un privātiem līdzekļiem, ir viens pats vairāk devis par labu Austrumeiropas 'apgaismošanai' (bet, zīmīgi, uzdevis cerības Krievijai) kā daudzas 'uzvarošā kapitalisma' valdības - un nav

godinājumu birumu saņēmis. Kāpēc ne? Zināmu 'vadošu' aprindu kauns un skaudība? Liekas, ka valdības nevar uzstāties (un tās būtu muļķīgi notēlot) kā viszinīgas, vai visvarīgas. Tās vienkārši ik pa laikam iejauc 'balvošanas procesā' un, gribot negribot, teicamu 'uzvedību' (ari problēmas un maiņas) pasviro klaji politiski 'bravo!' mājienu - piem., Miera prēmija reizē Mandelam un DeKlerkam. Par cik Sožepicina literārais Nobelis bija 'literārs'... un par cik 'morāls'? Labi, ka tādām nominācijām nebija jāiztur debātes kādā parlamentā, vai jāmeklē politiķu 'piekrišana'.

Kur tad isti paliek Latvija ar tās redzamāko - Triju zvaigžņu ordeni - apbalvojumu? Tiklos nav vienā vietā pieejams pilnīgs līdzšinējo saņēmēju saraksts, bet no 'Latvijas Vēstneša' ziņojumiem būs skaidrs, ka apbalvoto rindās stāv ne tikai Latvijas pilsoņi, bet arī dubultpavalstnieki, 'ārzemju draugi', pat ārzemju sūtņi un diplomāti.

No vienas puses tad varētu secināt, ka Kretjena 'atgādinājums' Blēram principā 'ies tālāk'... resp., Rīgas pils godiem vispirms jāmeklē 'var notikt' signālu pie Kanadas un ASV valdībām, kad 'pieteikto' rindās parādās abu pilsoņi (un/vai dubultpilsoņi). Varbūt tāpat ar citām valstīm. Ja no ārzemēm gaida pretimnākšanu un palīdzību - tās nedrīkst nokaitināt, jāievēro 'kārtība', 'protokoli'. Un dies' zin, kādi sikumi šodien valstsvīrus nenokaitina... 'politiķis' un 'gaume' nav vienmēr saskanīgas kategorijas. Tāpat - vēstures pazišana un taisnības izjūta. ASV prezidents Bušs, piem., esot nesen 'ieskatījies Putina dvēselē' un tur atradis 'uzticamību'(!)... laikam, atkārtojas paņiņa Buša-Gorbačova nelaimīgā 'partnerība'... nē, tā būtu runa par elementāru inteligenci, pavisam citu ābeci. Tomēr: kāpēc lai normālu apbalvošanu traucētu gaļamejoša politiķa piņķerība?

Pararallēli jāprasa - vai 'lielas' valstis (un 'lieli' vadoņi) tādā ziņā var rīkoties pēc patikas, kamēr 'mazām' (un 'maziem')... jāuzmanās? Vai 'kolosiem' ir 'varenāka suverēnitāte', resp., tie var atļauties iebildumus ignorēt? Paspēlēties? Savtīgi aizrādīt? Kamēr 'sikākiem' - jānorij kumosu, jāpasmaida, jāpielabinājas? Reālpolitika saka: lai cik nesmuki, 'tā ir'. Morālais saka - nevajadzētu būt, it īpaši, kad iet runa par 'kopējām vērtībām', 'civilizētiem standartiem', utt.. Tad 'lielums' meklējams principos, ne bagātības apmēros, vai bruņotu divīziju skaitā.

Pieņemsim, ka piešķirējs neizlūdzas iepriekšēju piekrišanu, varbūt pat īpaši 'ārpuse' nepaziņo apbalvošanas 'notikumu'. Kādas paredzamas sekas? Kā pirmais varētu nākt oficiāls aizrādījums, tāds, kā, piem., Kretjena vēstule Blēram. Un tad? Vai Kanada pārtrauks diplomātiskas attiecības ar Britāniju? Nē (Britānija jau teikusi, ka godināšana 'ies uz priekšu' tik un tā. Ptui!). Vai aizkulisēs ziķerīgi birokrāti izgudros, kādas sikas izmaiņas, palīdzības akcijas izčakarēšanu? Iespējams. Tādi 'darbiņi' ir birokratu specialitāte. Nekas Britānijai, bet Latvijai katras 'aizcirstas durvis' sagādātu grūtības. Tomēr parocīgākā taktika momentā 'nokaitinātām' būtu vērsties pret goda saņēmējiem, 'saviem' pilsoņiem, it īpaši dubultpavalstniekiem, piem., tiem piespiežot izvēlēties vienu, vai otru ceļu (t. s., 'lojalitātes pārbaude'). Ja tik tālu gāja ar miljonāru Bleku, sapratīsim, ka 'mazākiem gariņiem' sankcijas varētu pieskriet pavisam ātri. Un - negaidīti. Ko lai viņi dara?

Un, tomēr, varbūt nav nemaz jāuztraucas, jo Latvija... nu, Latvija ir maziņa un nevienam nedraud. Latvijai nav 'kungu nams', nav, t. s., 'nopietni goda tituli'. Triju zvaigžņu ordeņa piešķiršana nevienu neieceļ 'dižciltīgo' kārtā. Nav arī dzirdēts, ka gadījumos, kad ordenis piesprausts ārzemniekam - ne ārzemju latvietim, bet 'istam' ārzemniekam - vispirms meklēta piekrišana pie tāda cilvēka valdības (vai, ka saņēmējs pats izprasījis 'atļauju'). Un ari ne,

ka par 'nepaziņotu' ricību Latvijas valdība saņēmusi protestus. Varbūt... nav ko baidīties.

Un tomēr būtu labi zināt, vai (un par cik) Rīgas pils 'saskaņo' Triju zvaigžņu ordeņa saņemšanu ar ārzemju valdībām - ne tikai ASV un Kanadas, bet ari Eiropas. Kādu atbildi, principā, izraisītu šaudīgā Kretjena 'doktrina', ja skarti būtu Kanadas latviešu ordeņa kandidāti? Vai tādā ziņā Kanada būtu vienīgā, kas uzstādītu 'problēmas'?

Vārds Latvijas diplomātiskam dienestam. □

2001. gada jūnijā

Juris Mazutis,

Otavā

○ ○ ○ ○ ○ ○

KAUNA ZĪME LATVIJAI

Latvija ir 'uzpirkta valsts' valsts, viena no koruptākām Eiropā un tikai par mata tiesu turas virs kukuļošanas un šmaukšanas limeņa, kas parasts 'trešā pasaulē' - vai, kā saka pieklājīgi, 'tur, kur tautas vēl iet attistības ceļus'.

Korupcijas apkaņošanas organizācija *Transparency International* (TI) š. g. 27. jūnijā ziņojumā piesaka bēdīgu faktu: visur plosās nesavaldīta "korupcijas krīze". TI regulāri ievāc datus un atsauksmes no dažādiem avotiem - starptautiskām (un palīdzības) organizācijām, valdībām, bankām, veikalniekiem, pētniekiem, statistikas - tad izdara kopvilcumus, analīzes un katru gadu pasludina savu 'korupcijas indeksu'. Tajā '10' atzīme nozīmē 'bez problēmām', kamēr otrā galā '0' = 'stāvoklis bezcerīgs'. Š. g. TI tabulā parādās 91 valsts.

Tikai sešas saņēmušas 9+ atzīmi: pirmā vietā Somija (9,9), tad pēc kārtas Dānija, Jaunzēlande, Islande, Singapūra uz Zviedriju. Septītā vietā: Kanada (8,9); vienpadsmitā - Austrālija (8,5); trīspadsmitā - Anglija (8,3), sešpadsmitā - ASV (7,6); divdesmitā - Vācija (7,4); divdesmit trešā - Francija (6,7). Problēmvalstu ir daudz - TI vērtējumā apskatīto divas trešdaļas noslidējušas zem vidusmēra piecnieka.

Ar 3,4 atzīmi Latvija ierindojas 59. vietā, blakus Ganai (Ghana). Latviju ar savu 'godīgumu' pārspējušas tādas valstis kā Botsvana (26. v.) Namībija (30. v.), Trinidada un Tobago (31. v.), Tunīzija (ari 31. v.), Slovēnija (34. v.), Jordāna (37. v.), Dienvidāfrika (38. v.), Kostarika un Maurīcija (40. v.), Peru un Polija (44. v.), Bulgārija un Horvātijā (47. v.), Kolumbija (50. v.), Meksika, Panāma un Slovākija (51. v.), Ēģipte, Salvadora un Turcija (54. v.), Argentīna un Ķīna (57. v.). Komentāri lieki.

Baltijā stipri labākā ar 5,6 atzīmi 28. vietā ieiet Igaunija, bet Lietuvai (4,8) ierādīta 38. vieta, kopā ar Dienvidāfriku. Nav jābrīnās, ka Igauniju min kā 'loģiskāko' Baltijas NATO un ES kandidāti. Kopā ar Ekuadoru un Pakistānu, Krievija (2,3) ieņem goda pilnu 79. vietu. Nedaudz tālāk, 83. vietā atrodas Ukraina (2,1). Tik tālu par nopietnām 'maiņām' bijušajā padomijā.

Pilnu TI korupcijas vērtējumu tabulu, metodģijas izskaidrošanu un informāciju par organizācijas darbu var uziet tiklu lapās, sākot ar adresi: www.transparency.org un virzoties tālāk. TI Latvijas nodaļas ('Delnas') informāciju - pie adreses www.delna.lv; tur ari minēti šis mūsu 'sabiedrības par atklātību' projekti un kontakti.

Savādi, ka Latvijas 'neatkarīgā' prese par TI/'Delnas' izvīrītām (resp., valsts izlaupišanas) temām daudz neuztraucas... □

2001. g. jūnijā

Juris Mazutis,

Otavā

Manuskripti un materiāli gaidīti visām MLB
Ziņotāja nodaļām!

ATCERES BRĪDIS LOMMELĒ, BEĻĢIJĀ

Svētdien, 10. jūnijā no Latvijas, Vācijas, Holandes un Beļģijas ap 40 tautieši piedalījās svētbriža dievkalpojumā Lommeles kaŗavīru kapos. To vidū bija arī Latvijas vēstnieks Beļģijā un Luksemburgā Aivars Groza ar kundzi, vēstniecības sekretāra kundze un Latvijas militārās misijas pie NATO vadītājs kapt. Aigars Liepiņš ar kundzi. Svētbriði vadīja prāv. P. Dupats un diakons K. Bērziņš.

Diakons savam sprediķiem kā pamattēzes ņēma mīlestības un patiesības bausli: "Nav lielākas mīlestības kā atdot savu dzīvību par saviem draugiem", un "Tev nebūs nepatiesu liecību dot par savu tuvāko". - Šogad ir tautas tautas sēru dienas 60. gadskārta. Tendence, kas valda, ir mūsu tautas gara manipulēšana un vēstures pārrakstīšana, to padomizējot, radot pēc Pad. Savienības parauga Vēstures institūtu, kuŗa uzdevums bija Latvijas vēstures viltošana un deformēšana, kas izvērtās tādās ārprātībās, kā it kā krievu un latviešu tautu mūžsenā draudzībā. Šis viltotās, neattīrītās vēstures priekšā šeit un citās kapsētās guldītie latviešu kaŗavīri ir noziedznieki, ir lielās tēvijas kaiteklī.

Mēs šodien šeit negodinām nekādus svešu varu kaŗotājus, bet gan mūsu tautas dēlus, kas ir savu dzīvību atdevuši par tēvzemi. Par to nevienam nav pasaules, nedz vēstures priekšā jākaunās un jābistās, nedz šodien, nedz citā dienā vai datumā. Par to mums nav jātaisojas!

Sekoja Beļģijas Latv. Nac. komitejas priekšsēža Dr. J. Jerumaņa uzruna: "Skaistais jūnijs, diemžēl, saistīts ar notikumiem, kas ievadīja mūsu valsts bojā eju. Padomju Savienība, laužot vienpusīgi visus nolīgumus, okupēja mūsu zemi. - 1940. g. 17. jūnija ritā, kad daudzi pēdējo dziesmu svētku Daugavpīli dalībnieki, kas iepriekšējā dienā vēl brīvi lika atskanēt Latvijas himnai, vēl nebija sasnieguši savas mājvietas, sastapās ar sarkanarmijas tankiem, kas vēlās tiem pretim. Un Latvijā iesākās tas, ko esam paraduši atcerēties kā "Baigo gadu". Laukos un pilsētās sākās "šķiras ienaidnieku" apcietināšana, nošaušana vai aizvešana uz Padomju Savienību. Kulminācijas punkts notika 1941. g. 13./14. jūnija naktī, kad notika Maskavas plānotā deportācija, kas vērsās pret visiem tautas slāņiem, arī minoritātēm. Deportāciju raksturs bija nedzirdēti necilvēcisks. Daudz bērnu un vecāku cilvēku nesasniedza nozīmētās apmešanās vietas. Aizvestos nometināja Pad. Sav. arktiskajos apgabalos, kur smagā darbā, bez pietiekamas apgādes, badā un slimībās daudzi nomira jau pirmajā ziemā. Šīs deportācijas skāra 35.828 Latvijas pilsoņu. Vēlāk masu kapos atrada 1,488 nogalināto mirstīgās atliekas.

- Vēlāk, pēc otrreizējās Latvijas okupācijas, notika vēl lielākas deportācijas - 1944. ziemā un 1949. g. martā. Tās turpinājās līdz 1951. g. Kopā apzināti 180.216 aizvesto, kas sasniedz ap 12% no Latvijas iedzīvotāju kopskaita. Tomēr pirmās deportācijas, kuŗas īpaši atceramie šodien, bija nozīmīgas tanī ziņā, ka tās atklāja mūsu dzimtenes okupantu isto seju un stipri vien noteica tautas stāju kaŗa un pēckārā gados. Uz šī fōna un ar šo optiku jāskata arī latviešu leģionāru varonīgās cīņas pret Padomju Savienības otrreizēju okupāciju 1944./5. gadā. Šie ir seni, drūmi notikumi. Mūsu ienaidniekam ļoti nepatīk, ka mēs tos pieminam. Neaizmirsīsim vecu veco patiesību: tautai, kas nezina un negrib zināt savu vēsturi, nav nākotnes. - Šodien tik skaļi nosoda un tiesā Ruandā un Dienvidslāvijā izdarītos noziegumus. Jājautā, vai tad latviešu tautas iznīcināšana nebija genocīds, noziegums pret cilvēci? To izvairās pieminēt! Kāpēc? Vai tāpēc, ka to izdarīja lielvara?

Šodien mūsu vidū ir tautieši, kuŗiem trūkst tuvākas informācijas par to, kāpēc mēs pulcējamies tieši Lommeles kapos. Īsumā. Pēc II pasaules kaŗa, no 1945. g. sept. -

1946. g. maijam Zēdelghemā, Beļģijā, bija internēti, apm., 15,000 latviešu kaŗavīri, angļu armijas pārziņā. Mitnes te nebija piemērotas ziemas apstākļiem. Pārtikas un medicīniskā apgāde bija vāja. Daudzi saslima. 287 ievietoja Ostendes slimnīcā. Ostendes kapsētā apbedīja 73, kas mira no ievainojumiem vai slimībā. 1949. g. tos pārāpbedīja Lommelē. Te atrodas vācu kaŗavīru brāļu kapi no abiem pasaules kaŗiem (38 tūkstoši, to vidū 83 leģionāri). Pēc kapu pārvaldes kartotekas pārbaudes 1983. g., jāpieņem, ka arī šis saraksts nav pilnīgs, jo kāds latvietis varētu būt apglabāts zem krusta zīmes ar atzīmi "Ein Deutcher Soldat". Jāpiezīmē, ka vācu iestādes neatļāva apglabāt latviešus vienkopus atsevišķā nodaļumā, kā to lūdza DV Centrālā valde un latviešu trimdas vadība. - Viņu piemiņai kopš 1958. DV Beļģijas nod. izkārtojumā (kopš 2000. g. to ir uzņēmusies Beļģijas latviešu nacionālā komiteja) tiek rīkots eukumēnisks svētbriðis, ko sasaistām kopā ar pirmo latviešu Aizvesto piemiņas dienu.

Mūsu iednaidnieks joprojām izplata melus par latviešu leģionu, kaut Rietumu sabiedrotās valstis jau 1946. gadā noskaidroja latviešu un igauņu leģiona jautājumu un piešķīra leģionāriem politiskā bēgļa statusu, atzīstot ka latviešu leģions, līdzīgi Somijas armijai, nekaŗoja pret anti-hitlerisko koalīciju, bet tikai pret vienu dalībvalsti - PSRS, kas attiecībā pret Somiju un Latviju bija agresors. - Arī Latvijas Republikas Saeima 1998. g. 29. oktōbri pieņēma plašu deklarāciju ar paskaidrojumiem par nelikumīgu okupācijas varas aktu: latviešus mobilizējot, kā Pad. Savienība, tā hitleriskā Vācija pārkāpa Hāgas konvenciju. Neskatoties uz visu to, melu propaganda turpinās. Lai šis krāšņais vainags un sarkanbaltie ziedi, kuŗus sarūpējusi DV Centrālās valdes uzdevumā, kā parasts, Menchengladbachas DV nodaļa ar priekšsēdi Skadiņu un kas rotājuši leģionāru atdusas vietas, un uz debesīm raidītās lūgšanas appliecina mūsu uzticību Latvijai un tiem, kas kalpoja tautas un brīvības mīlestībai. Zemu, jo zemu nolieksim galvas to tūkstošu deportācijas upuŗu priekšā, kuŗu vienīgais "noziegums" bija tēvijas mīlestība. Dievs, svēti Latviju!

Pēc svētbriža sekoja kopējas pusdienas Kempenhofa restorāna zālē, kur notika arī svinīgs akts, kuŗā Latvijas vēstnieks A. Groza pēc uzrunas pasniedza prāvestam P. Dupatam Triju Zvaigzņu ordeņa Goda zīmi zeltā par viņa kalpojumiem garīgajā un sabiedriskajā laukā trimdā un par viņa organizēto humanitāro palīdzību Latvijai. No Beļģijas latviešu Nacionālās komitejas prāvestu sveica J. Jerumanis, no ev.-lut. draudzes - Klāvs Bērziņš un ar ziediem - vēstnieka un kapteiņa Liepiņa kundzes. □

Jānis Jerumanis,
Beļģijā

ĢAKC - 6 GADU DARBA APSKATS UN NĀKOTNES IECERES

Ar cilvēku, kas jūtas drošāks par sevi, par saviem bērniem un savu nākotni, drošāks un stabilāka kļūst arī visa sabiedrība, tādēļ ka iekšēja sakārtotība katrā sabiedrības locekli rada lielāku sakārtotību valsti kopumā.

Jau sesto gadu Latvijā darbojas Ģimenes atbalsta koordinācijas centrs (ĢAKC), kuŗa darbība mērķi ir vairogt izpratni par indivīda lomām ģimenē un ģimenes lomu sabiedrībā, celt pašapziņu un stiprināt pašpalīdzības spējas, kā arī veidot prasmes, lai saskanīgi dzīvotu ģimenē un sabiedrībā. Ģimenes atbalsta kustības aizsācēja Latvija ir Līga Ruperte, pādagogijas doktore psiholoģiskajā padomdošanā, Trīsvzaiņņu zelta goda zīmes un IV šķiras kavalieri.

Kā stāsta L. Ruperte, 1995. g., kad viņa apņēmības pilna sāka darbu ģimenes atbalsta tikla izveidē, daudzi esot

KAS PAREDZAMS LATVIJĀ

Jurjāns

Kas notiks Latvijā, ja turpināsies līdzšinējais process? Laikraksts Diena 2001. gada 28. jūnijā ziņo: "CILVĒKI NETIC VALSTS GODĪGUMAM. Iedzīvotāju vērtējumā korupcijas līmenis Latvijā ir nēmainīgs jau trešo gadu, liecina Starptautiskās organizācijas Transparency International trešdien izplatītais korupcijas uztveres indekss.

neizpratni radīja arī tas, kas turpmāk būs LELB augstākā lēmēj institūcija - visas Baznīcas pārstāvji, vai no katras diecēzes ievēlētās nedaudzās personas. Balsojot par jaunās Satversmes projektu, tika pieņemts lēmums darbu pie Satversmes projekta turpināt.

Apspriežot jautājumus un priekšlikumus par partnerattiecībām ar citām Baznīcām, arī izraisījās karstas debates. Tika nobalsots un pieņemts lēmums noslēgt vienošanos ar Misūri Sinodi Amerikā.

Sinodes otrajā dienā tika izskatīti arī vairāki liturģijas jautājumi un pieņemti lēmumi.

LELB 20. sinode noslēdzās ar visu delegātu vienotu lūgšanu "Dievs, svēti Latviju!"

P. Upenieks,
Rēzeknes luteriskās draudzes pārstāvis
un delegāts Sinodē

VAJADŽĪGS ATBALSTS

Apsveicami, ka beidzot abi DV grupējumi Latvijā ir atraduši kopēju valodu un ir apvienojušies vienā lielā, iespaidīgi spēcīgā organizācijā - Daugavas Vanagi Latvijā. Ar lielu prieku jāatzīst, ka DV apvienošanās kongresa delegāti ir ievēlējuši gados jaunus, patriotiskus vanagu un vanadzū vadītājus ar pieredzi jaunatnes audzināšanas laukā. Abi ievēlētie, meita un dēls, ir leģionāra bērni. Tas daudz ko izteic.

Par vienu no svarīgākiem uzdevumiem tiek izvirzīta jaunatnes iesaistīšana DV Latvijā organizācijā. Tā var ilgstot šī pastāvēt, ja aug jauni atvietotāji. Jaunie vanadzēni tiek audzināti nacionāli, tēvzemes mīlestībā latviskai Latvijai.

Mums, vecajiem vanagiem, kam gadu nasta spiež plecus, katram jāmēģina izaudzināt jaunu vanadzēnu, ko atstāt savā vietā, kas ciņu turpinās, lai atgūtu mums nolauptu latvisko Latviju.

Apneru vanadzēnu nometne ir labs sākums. Viena daļa nometņotāju iestājas vanadzēnos. Jau 6 gadus ar labiem panākumiem darbojas vanagu-vanadzū jaunā maiņa - vanadzēni. Lielāki izauguši, aktīvi darbojas DV jaunatnē.

Šai gadā Apneros paredzētas 5 vanadzēnu nometnes ar, apmēram, 300 bērniem. Esmu pārlicināts, ka nākamā gadā DV Latvijā rīkotās nometnes ar visas pasaules vanadzū un vanagu atbalstu varēs tūkstošs bērniem dot iespēju augt latviskā vidē. Pirmā nometne, kas sākas 15. jūnijā, jau ir aizvadīta.

Svinēsim DV Latvijā apvienošanu, iepriecinot bērnus, kuņu vecāki nav spējīgi saviem bērniem samaksāt dalības maksu. Es lūdzu visas DV apvienības un nodaļas Rietumos piešķirt līdzekļus DV Latvijā rīkotajām nomet

KĀ PANĀKT GODĪGUMU?

Vai stāvokli Latvijā var uzlabot ar vadību un birokrātiem, kas neatzīst Dieva likumus? Vai to var uzlabot ar latviešu neofašistiem, kas kaujas ar krievu neofašistiem? Vai to var izdarīt ar NATO un ES garantijām? Kā ar reliģiju vai diktatūrā balstītu valsti? Vēsture rāda, ka tās piedzīvo lielu postu. Patiesa Kristus mācība, ne katoļu, luterāņu vai citu sagrozītāju, mums rāda pavisam citu ceļu: Pēc viņu augļiem jūs viņus pazīsiet." Nelielas kristīgas saimniecības vienības rāda pareizo ceļu.

DARBA SEMINĀRI rāda pareizo ceļu. Tie dod informāciju, kā funkcionē Kristus likumos veidots darba kolektīvs. Kā strādā draudze, kas izveidota Wisconsinā, USA. Ja vēlaties zināt vairāk, rakstiet vai zaniet: Jurjāns, P.O. Box 1, Little Chute, WI 54140 USA/Tel.:USA 920-733-5271 E-mail:purvins@dhurchcounsel.com/Fax: USA 920-788-2939.

nēm. Viena bērna dalības maksa 2 nedēļām ir US \$ 50. Visi ziedojumi tiek izlietoti tikai bērnu dalības maksai.

Par atbalstu piedalīties nometnē būs ļoti iepriecināti daudz bērnu un maznodrošināto ģimeņu vecāki un bērni. Arī leģionāru mazbērniem dzīves apstākļi nav viegli. Jāatceras, ka visus šos 10 gadus Latvijas valsts augstākā vara, ar maz izņēmumiem, ir ignorējusi un radījusi grūtu dzīvi mūsu tēvzemes aizstāvjiem - leģionāriem un viņu ģimenēm. Liksim pie sirds ikviens - DV gūstekņu nometnē dibināja leģionāri.

Visi bērnu nometnei "Apneri" ziedotāju vārdus publicēsim. Lūdzu dariet man zināmu, cik bērniem dalības maksa ziedota un kam nosūtīta (nepieciešams publikācijai). Ja gadījumā ar naudas pārsūtīšanu ir grūtības, varu izkārtot, lai Jūsu ziedojums nonāktu Latvijā bez jeb kādas pārsūtīšanas maksas.

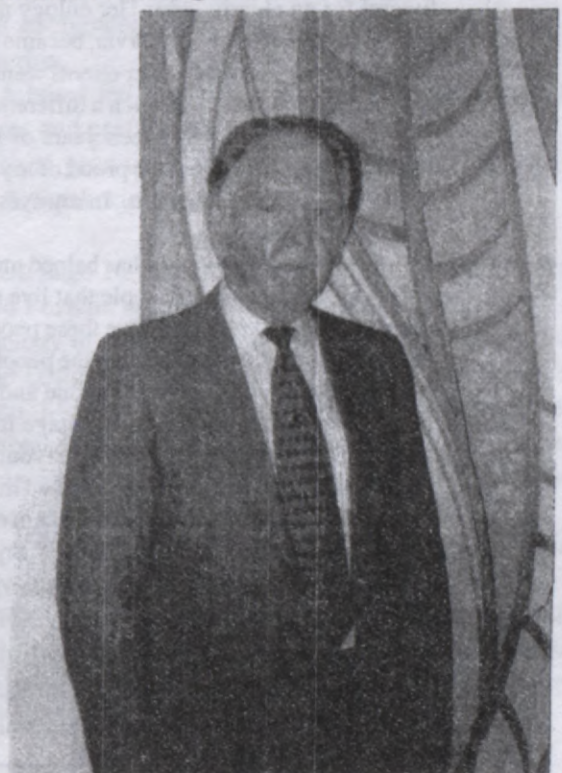
Mana adrese: Voldemārs Antiņš, P. O. Box 457, Bradford, N. H., U. S. A.; telefons 603-938-2140, fakss 603-938-5687.

Daugavas Vanagi, sasauksimies!

Voldemārs Antiņš

SVĒTKI ĢIMENES MĀKSLAS GALERIJĀ

Kanadas Viktorijas svinamdienas gaŗajā nedēļas nogalē, 19. maijā, savās mājās, ģimenes un draugu vidū uz nodzīvotiem 70 mūža gadiem atskatījās **Visvaldis Ozols** -

viens no ievērojamākiem, ja ne pats ievērojamākais koknecības speciālists latvisko mājas iekštelpu rotājumu izgatavošanā. Viesus sagaidīja mākslinieciski dekorētas telpas. Tur bija dzīves biedres Itas skaitļotāja tehnikā veidotās latviskās gleznas un paša jubilāra dažādie koka izstrādājumi. Lielā loga iekšpusē rotāja debesu "piena ceļš" ar daudzām zvaigznītēm - domājams, Ausekļiem, kas karājās vai lidinājās 4 lielos koka apļos. Stūri bija latviskas kamanas (tajās svinību laikā sēdēja mazbērnu pulciņš - 7 zēni un meitene). Tālāk vairākas vērpjamā ratīņa sprēsliņas. Ģimenes mākslas galeriju vēl papildināja meitas Māras gleznas.

Uzrunas teica dēli Valdemārs un Kārlis, kā arī meita Māra. Vecākā meita Edīte bija noorganizējusi mazbērnu mūzikālu ansambli.

Redzējām arī daudzus diplomus un atzinības rakstus, kas iegūti dažādās izstādēs Kanadā, ASV un Austrālijā, Dziesmu svētku un Kultūras dienu sarīkojumos, ieskaitot Kanadas Nacionālās izstādes (CNE) Toronto diplomu.

V. Ozols darinājis šādus iekštelpu rotājumus un dekorējumus: durvis un spoguļi Kanadas latviešu centrā, studentu korporācijas Spidola dzīvokļa durvis, arī Latviešu centrā, Ziemeļkalifornijas latv. ev.-lut. draudzes Sanfrancisko nama ieejas durvis un citas - Novadpētniecības muzejam Dobelē, Kristus Dārzam Vudbridžā. Viņš arī gatavojis pūra lādi, ko 2000. g. pavasari saņēma Latvijas valsts prezidente Dr. V. Viķe-Freiberga. □

V. Šķidra,
Toronto

SVEŠVALODU NODAĻA/OTHER LANGUAGES SECTION

Being Latvian

I am not a typical Latvian. My heritage is based on two cultures, French and Latvian. I speak, read and write both languages. I am very proud of my heritage. However I make more use of my Latvian heritage. Why?

I've always wondered how my Latvian heritage would help me in the future. I've often thought about going to live in Latvia. There has always been some unexplainable reason holding me back. That is probably why I make the most of it, so I can find more answers.

If I continue living in Quebec, my French heritage will surely come in handy, while the Latvian one will slowly disappear. As I can already see, the Montreal Latvian population is growing smaller and smaller as the elderly keep passing away. There are not many teenagers to start with, and what the future holds for us, only time will tell. I know for sure that I will try my best to keep the Latvian community in Montreal alive.

Latvian school has given me a chance to speak, read and write a foreign language. I have been taught about Latvia's Geography and History. I have read many old Latvian folk stories, which have been passed down through generations and continue to be passed on. I have really enjoyed learning all this, because the history of Latvia is what intrigues me the most. Many people are oblivious to the fact that Latvians went through their own Holocaust. There was a mass deportation of Latvians when the Soviet Union invaded Latvia in 1940. They were sent to labor and concentration camps in Siberia, where many didn't survive. It is one of the things that I constantly read about. I keep looking for and reading diaries, written by the deportees, which have been made into books.

I try to involve myself in Latvian youth gatherings. I am a member of the Latvian National Youth Association in Canada and participate in their events as often as possible. I help out as much as I can with the Montreal Latvian Society events. I am in my second year of teaching pre-school at the Montreal Latvian school. I wouldn't be able to do any of this without my Latvian language and knowledge, which I have gained over the years.

Someday, I hope to get married and send my children to Latvian school. It doesn't matter where we live, but my children are going to learn just as much as I did, and hopefully more. If we live somewhere where there is no Latvian society, I will teach my children how to read and write in Latvian.

If there is one thing that I have learned it is how to be a proud Latvian. I recently attended a funeral for an elderly lady. Her eulogy made me realize how proud you can be of being Latvian. She moved to New York from Latvia, became a social worker and was assigned to the Bronx. While walking down the toughest streets, her clients went out of their way to greet her. This made me feel so proud, that one Latvian woman made such a difference in that community.

Throughout my sixteen years of life, I have realized that even though not many people know about Latvia, I become more proud of my culture and heritage everyday. However, I always find myself asking if all of this is worth it. In my eyes, I have spent my Saturday mornings more fulfilled than many other people.

My Latvian heritage has helped me find who I am as well as interact with different people. I have gotten to know so many people that live so far away. Without this heritage, I wouldn't have gotten the chance to get to know and love these people. My true, best friends are Latvians that live in Ottawa and in and around Toronto. They are the people that I can always rely on. I know that I can always go to them for help, because we understand one another on the same level that siblings do.

I am writing about my heritage in hopes that maybe you do learn something about Latvia, but most important that you learn about your own culture and heritage. Learning about one's heritage can enrich everyone's life as it has enriched mine. Be more enriched - learn about your heritage. My Latvian heritage has surely given me the chance to do that well. All of this is the result of the pushing and encouraging of my family, especially my mother. I'm sure I'm part of a small percent of people who (actually) practice their culture these days. I am glad I have, and I will continue to do so.

David Porietis-Bedard
Secondary V
John Rennie High School

MEMORIAL SERVICE

On June 10 at Our Lady Gate of Dawn Lithuanian Catholic Church, 1465 De Seve Street The Montreal Branch of the Baltic Federation in Canada held its annual remembrance service for the people who were deported from Estonia, Latvia and Lithuania to Siberia by the Soviet Union in the very first mass deportations on June 14, 1941.

A brief wreath laying ceremony opened the service - a Latvian girl and a Lithuanian boy carrying and laying it, followed by the clergy. Then the event was addressed by Arunas Staskevicius:

"Early in May of this year, I was invited to participate at a seminar at the National Defense Academy in Riga. I took the opportunity to spend a few days in Vilnius before the seminar, and made arrangements to be driven to Riga. The trip from Vilnius was pleasant - I saw the Latvian countryside in its springtime glory. When we got to "skaistā Rīga", Sigita, my driver, helped me to bring my luggage to my hotel room. Then we drove across the Daugava to have some supper in the Old Town.. Just after we crossed the bridge, a traffic cop pulled Sigita over for driving without his daylight on. Apparently, Latvia requires the use of daylight, while Lithuania does not, and Sigita had forgotten the difference. Despite lengthy negotiations, we were fined the princely some of 5 Lats. What struck me most about the discussions between Sigita and the policemen was that they took place in Russian.

I was reminded of the newspaper articles I had read about Latvia's Russian minority complaining about the language laws that they consider restrictive. These complaints, to me, verge on the absurd. The descendants of Soviet Russians who were sent to Latvia and the other Baltic States to repopulate the region after a significant percentage of the local populations were deported now presume to complain that their rights are being violated. How dare they? I fervently hope that Latvia's President Vīķe-Freiberga will continue to hold her position that it is only reasonable for Russians to learn Latvian. After all, she points out, Latvians had no difficulty learning Russian.

Arunas Staskevicius

60 years ago, on the nights of 13 and 14 of June, the Red Army began the systematic deportation of the Baltic peoples - Estonians, Latvians and Lithuanians. More than 60,000 were sent to concentration camps in Siberia and Asia. The deportations targeted the cream of the society - businessmen, politicians, officers, anyone perceived to be a threat to Soviet rule. A disproportionately large percentage

of the victims were children. These deportations continued into the early 1950's. Over one million people were deported, a staggering statistic when one considers that the total population of the Baltic republics was then only about 6,5 million souls.

It is a tragic historical fact that the Baltic genocide has been largely forgotten. The motto of Holocaust survivors is: "Never forgive, never forget". Our religions dictate that we have to forgive. So let us try to forgive. Yet as long as a single one of us remains, we will never forget. As long as one of us remembers - remembers losing a grandparent, a mother, a brother, or a cousin to the frozen taigas of Siberia - we will never forget."

Litany was sung.

Lavrenti Djintcharatze provide excellent organ improvisations, which were followed by the prayer in Estonian, said by The Rev. Heino Laaneots, followed by the Estonian Anthem.

Andris Gūtmanis played viola. Two deeply felt interpretations of music - A. A. Mozart's Ave Verum and J. S. Bach's Arioso (Cantata no 156). They were followed by a hymn Bay the Babylonian Rivers, sung on a Latvian folk song tune. That was a very emotional singing by the congregation of this memorial service.

Rev. Rasma Cayne said the prayer in Latvian, followed by the Latvian Anthem.

"Aušros Vartu Parapijas Choras" under the guidance of Lavrenti Djincharatze, organist and condutor and Antanas Miskus, administrator, sung 4 Lithuanian songs composed by B. Bradžionis & St. Navickas, Julius Gaidelis, J. Dambrauskas and Paulauskas. Since the Lithuanian Church has fantastic accustics they raised the service to great heights.

The prayer in Lithuanian was said by Father Ričards Birbilas. It was followed by the Lithuanian Anthem.

The Rev. Rasma Caune, accompanied by organist Lavrenti Djintcharatze, sang Albert Hay Malotte's The Lord's Prayer. Her singing was the highlight of all the performances and lifted the spirit.

After the Benediction, O Canada was sung.

There were about 70 participants at this memorial service of which 35 were Lithuanians, 31 Latvians and 4 and a half Estonians, as they themselves declared. Most of them met downstairs for a cup of coffee and Danish and various cakes prepared by the ladies of the Lithuanian community. Greetings and thoughts on many topics were exchanged. This was a very pleasant community gathering.

A heart felt thanks goes to all the organizers, participants and performers for a job well done.

Next year we'll meet again in order not to forget as Mr. A. Staskevicius said so well. □

=====

On page 16 we reprinted an article "Being Latvian" by David Porietis Bedard from Mindscapes 2001 which is an anthology of writing and art from the highschool students of the Lester B. Pearson School Board. David is a teacher at the Montreal Latvian School and is a very active member of the Montreal Latvian Society and the Latvian community at large. We wish him well in all of his future endeavours.

In the anthology of Minscapes 2001 students from 11 high Schools are represented.

We welcome other writings by the members of our youth. Do not hesitate to send them in for consideration and the stories of your individual achievements as well.

The same applies to our regular correspondents.

Ed.

IN MEMORIUM

LAPA, Leonīds. Passed away on Sunday, June 3, 2001, at the age of ninety-six. Sixty years ago he was a member of the diplomatic service of Latvia.

Leonīds Lapa

Eulogy was written by his son Juris (George) and read at the funeral on June 15 by one of his grandsons - Michael. Mr. Lapa was called Papa in the family circles. Here is Papa's life story:

"I will always remember my father as a fighter, as a strong-willed and determined person. In his own way, he fought many battles in order to seek a peaceful living. He also faced many tragedies: the terrible death of his parents due to the World War II, the premature death of his wife (32 yrs.) and finally the death of his brother Pauls in Belgium 1955 (53 yrs old).

"Papa was born in St. Petersburg, Russia. His father came from a Latvian farm and migrated to St. Petersburg where he became manager of a Swedish factory making uniforms for the imperial court of the Czar. As a result of the Communist Revolution in Russia in 1917, his father and Papa returned to Riga, Latvia, where Papa studied to become a lawyer and met Nadine, his wife, as a result of his fondness of sweets and cakes. Her family owned a small bakery shop in Riga.

"After graduation, Papa worked at the Latvian delegation in the Free City of Danzig where Juris (George) was born in 1938. However, Papa moved back to Riga with the onset of World War II and the occupation of Danzig by the Germans. But the stay in Riga was also short because of the invasion of the Russians Communist Army from the East and the Germans from the West. Papa and his brother, Paul, as well as many other Latvians took what was considered to be the last train out of Riga. They traveled through Poland into Germany, where they were met by the American Armed forces and were transported to Belgium in mid-1945. They stayed in Belgium for 6 years until 1951 when Papa decided it would be safer to move out of Europe following the breakout of the Korean War. He could have easily stayed in Belgium where he had a comfortable job with a Swedish firm (ASEA). He was also 46 at that time and would have to start a new career in a new country. Canada was one option, Australia was the other.

"Papa arrived in Canada in August 1951 with his then 13 years old son and they stayed mostly in the Montreal area. At the beginning Papa worked as a waiter and then at the Laval-sur-le-Lac golf club as assistance bookkeeper and finally at the Quebec Department of Justice. During all of these years, he would have liked to obtain a lawyer's degree from the University of Montreal but was unable to do so as he had to support his son and his education.

"He retired at the age of 69. In retirement, Papa did some translations and gave private lessons in German. He spoke Russian, Latvian, German, French and a reasonable English.

"His last effort, before onset of his poor eyesight in 1996, was to try to reclaim ownership of the apartment building in St. Petersburg, Russia, which belonged to his father and where he was born. There were numerous exchanges of correspondence with Ottawa, Moscow and St. Petersburg but to no avail. The last correspondence from Ottawa recommended that he hire a lawyer in Russia to pursue his claim. In 1999, George had the opportunity to visit St. Petersburg and to go into this apartment building. It was quite an emotional experience to visit the city where Papa was born and to see the Kasan Cathedral where he was baptized.

Jour d'émission
Postes Canada

Day of Issue
Canada Post

Canada Post's Date of Issue cover commemorating Pierre Elliot Trudeau

"Papa moved to The Foyer St. Laurent. On Christmas day of December 1999, he fell and broke his right hip. There he passed away on June 3.

At the funeral Rev. Harold Kennedy was the officiating minister. Special guests were Rev. Rasma Caune, Trinity Latvian Lutheran Church, and Rev. Christine Johnson, Roxboro United Church. Music was provided by Leslie Young, piano, and Emily Brodcur, flute. Mr. M. Štaubers, chairman of the Montreal Latvian Society said a short farewell address. A luncheon was held at George's home in D. D. O.

Mr. L. Lapa is survived by his son Juris (George) and his daughter-in-law Vivien, grandsons Alexander and Micheal. □

*****

A NEW POSTAGE STAMP

On July 3rd, 2001, in the Great Hall of Honour at the University of Montreal, over 500 people attended the unveiling of the Canada postage stamp in honour of the fifteenth Prime Minister of Canada. It was where Pierre Elliott Trudeau was both a student and then professor. Ceremonies were hosted by The Hon. Andre Quillet, President and Chief Executive Officer of Canada Post Corporation. As well the Minister responsible for Canada Post, The Hon. Alfonso Gagliano, and Trudeau's two sons, Justin and Alexandre ("Sasha") assisted at the official unveiling.

Joseph Philippe Pierre Yves Elliot Trudeau, born October 18, 1919, was the son of a French-speaking father and an English-speaking mother - thus with a foot in both of Canada's two major cultures.

(Please, see the Day of Issue cover, autographed by Alexandre and Justin Trudeau, Andre Quillet, Marc Lalond and Jacques Hebert at the bottom of the previous page (18)). It bears the unveiled stamp. It has the Day of Issue cancellation and the picture of the signing of the patriation of the Canadian Constitution (1982).

The stamp was issued on July 1st, Canada Day, symbolic of his role in the patriation of the Constitution and the adoption of the Canadian Charter of Rights and Freedoms. The stamp will be available in sheets of 16, and a special souvenir sheet of four stamps at participating postal outlets across Canada. □

J. -J. Raudsepp

BRUNO SKULTES DAUGAVA KATSKIĻOS

Pagājuši jau 25 gadi kopš miris mūsu karismatiskais un izcilais komponists Bruno Skulte. Viņa piemiņu š. g. 27. maijā Katskiļos godināja apvienotais Ņujorkas un Montrealas koris un ielūgti solisti. Kompozīciju raksturo dziļas patriotiskas jūtas un tā bazēta uz Raiņa poēmu "Daugava", ko pirmo reizi drāmatiskā veidā uzveda 1919. gadā Rīgas Nacionālajā teātrī. Br. Skulte darba komponēšanu uzsāka 1958. gadā un pabeidza 2 gadu laikā. Darbs rakstīts teicējam, soprānam, mecosoprānam, tenoram un baritonam, ar pilnu orķestru pavadījumu. Kantātes orķestrāciju komp. un diriģents Andrejs Jansons pabeidza pēc Br. Skultes nāves. Kopš tā laika tā atskaņota 15 reizes. To Andrejs Jansons diriģējis vairākas reizes, kā arī iespēlējis Rīgā ar Ņujorkas kori un papildus spēkiem Latvijā. Projekts turpināsies šī gada jūlijā, isi pirms Dziesmu svētkiem Rīgā, Latvijā. Šoreiz to ierakstīs kompaktā diskā.

Katskiļu koncerts bija iedalīts 2 daļās: pirmajā dziedājam vairākas dziesmas no krājuma "Rīga 800", lielākoties vieglāka žanra mūzikas; otrajā ap 45 minūšu garā "Dauga-

va". Tajā kā teicēja piedalījās Rīta Gāle, kā soprāns - Silvija Augstroze, kā mecosoprāns - Ilga Paupe, kā tenors - Michael Brown, kā baritons - Nauris Puntulis, kas gan Rīgas Operā parasti dzied tenoru. Orķestri šoreiz atvietoja klavieres (Sandra Mogensena) un sintezators (Māris Kristapsons). Diriģenti: Andris Gūtmanis, Anita Kuprisa, Andrejs Jansons, Māris Kristapsons un Laura Padega-Zāmura. Pēc kantātes atskaņojuma klausītāji sumināja solistus, pavadītājus, kori un diriģentu Andreju Jansonu, pieceļoties kājās.

Noslēgumā katrs diriģents diriģēja vienu no Pūt, vējiņi pantiem (ši ir kļuvusi apvienotā koŗa tradīcija). Publika tika aicināta un pievienojās apvienotajam korim.

Paldies visiem Montrealas jauktā koŗa "Atbalss" dziedātājiem, kas piedalījās šajā vērtīgajā un nozīmīgajā koncertā. □

A. Gūtmanis

NOTIKUMI MONTREALĀ

DV 14. JŪNIJA ZIEDOJUMU AKCIJAS REZULTĀTI

Nodaļas valde, vanagi un vanadzēs pateicas visiem atsaucīgajiem šīs akcijas dalībniekiem un mūsu darba atbalstītājiem. Līdz šim šajā akcijā no 52 ziedotājiem saņemti \$ 1,755.-, no kuriem 30% vai \$ 532,50 paliek mūsu nodaļai. Lielākā daļa (70%) nosūtīta DV Kanadas valdei.

Ne represēto, nedz apspiesto, bet iznīcībai padoto un nobendēto piemineklim jāpaveļas mūsu sirmajā Rīgā, Esplanādes laukumā, ar ierakstu "Iznīcībai un nāvei nolemtu latviešu piemiņai". Tas būs brīdinājums noziedzniekiem un vēsts nākamām audzēm, ka neviens noziegums, līdzīgi holokaustam, nav noslēpjams, un paaudzei, kas nāks pēc mums, būt modrai un neuzticēties pat savam tuvākajam kaimiņam. Tikai jābrīnās, ka apspiesto organizācijas Latvijā izvēlējušās tik nelatvisku vārdu "represētie", kam mums pašiem ir tīri labs latviskais - "apspiestie". Būtībā neviens, ne otrs atbilst patiesībai, jo tas, kas notika 14. jūnija naktī un 25. martā, nebija apspiešana vai represija, bet gan apzināta un labi izplānota baltu tautu iznīcināšana, līdzīga holokaustam. Vēl šodien meklē tā noziedzniekus, kamēr mūsu varas vīri aicina aizmirst mūsējos. Lestenes Brāļu kapos uzstādītā pieminekli iekalti skaisti un vareni vārdi: "Patiesībai jāredz dienas gaisma!"

Jūsu ziedojumus izlietos:

- Brīvības pieminekļa atjaunošanai;
- Lestenes vai Kurzemes Brāļu kapu iekārtošanai, kur darbi jau labi pavorzījušies uz priekšu un
- Okupācijas mūzeja Rīgā paplašināšanai, lai nodrošinātu tā palikšanu patreizējā novietojumā, jo nav labākas vietas par patreizējo, par ko labi vēsta melnā zārķveidīgā celtne ar tās iekšējo saturu.

Daugavas vilņi daudz nedīenu ir aizskalojuši, izņemot 50 gadīgās ciešanas. Mums 14. jūnija atcerei ziedojusi:

\$ 5.- J. Leitēns, \$ 10.- L. Bisenieks, Vera Malizevska, A. Stigners; \$ 20.- A. Apinis, K. Čaks, Rīta Lucis-Delliēre, Ruta Gabrušs, E. Gailis, Valija Grunde, Jadvīga Ozoliņš, V. Ozols, D. Peize, A. Reiss, O. Rozentāls, M. Sala, J. Skrastiņš, E. Skujiņš, G. Smilga, Lidija Stadiņš, G. Strautiņš, M. Štaubers, Marija Tūtere, Ērika Vītiņa, Bernadete Waldheima; \$ 25.- Alma Abrams, E. Bārdiņš, Rīta Bungay, A. Caune, I. Klaiše, O. Kreišmanis, E. Krūze, Velta Ozols, E. Reveliņš, K. Timermanis, P. Zujevs; \$ 30.- Anta Paabo, Lidija Rudzāte; \$ 40.- A. Zariņš; \$ 50.- Jadvīga Gasparovičs, J. Graudiņš, J. un A. Ierasti, J. Greižis, V. Klētnieks, A. Oberuns, V. un A. Paegles, V. Verners, H. Zvīgulis; \$ 70 - Elza Āboliņa, \$ 75.- O. Platups; \$ 150.- K. Deksnis, \$ 200.- Rasma Stelps-Kirsteins.

DV Montrealas nodaļas
valde

~~~~~

Nākamais MLB Ziņotājs būs septembra/oktobra dublnumurs, kas iznāks septembra sākumā. - Redakcija

MONTREALIEŠI 14. JŪNIJA ATCERĒ

Divu seju lielpilsētā - Montrealā, kur franču izcelsmes ļaudis bieži lauž šķēpus ar angļiski runātājiem, 14. jūnija atcere iezīmējās divi dažādās vietās un izdarībās.

Pirmais, pensionāru saimes rīkotais saiets, kas notika Latviešu centra lielajā sarakojuma zālē, bija pulcinājies ap 70 dalībnieku. To atklāja V. Paegle ar klusuma bridī, pieņemot krievu uz Sibīrijas vergu nometnēm aizvestos, bada nāvē mirušos un nobendētos bērnus, māmuļas un sirmgalvjus, bez vainas notiesātos, veltījot tiem pāri ļoti piemērotus dzejoļus.

Sekoja māc. R. Caunes labi pārdomātais un evaņģēlija vārdiem papildinātais svētbridis ar lūgšanu. Tālāk skatījām no DV CV patapinātas video filmas izrādi par 14. jūnija atceri 2000. gadā pie Brīvības pieminekļa Rīgā ar karegoto gājieni, uzrunām un ziedu nolikšanu. Svinīgo šīs dienas piemiņas bridī un izjūtas sagandēja ļoti sliktais uzņēmums, kas iezīmējās ar neglītiem, varētu teikt, mākslīgi veidotiem runātāju un sapulcējušos seju neesošu defektu izcēlumiem, bez jeb mazākā objektīvā asuma. Filma bija saraustīta un miglaina. Jābrīnās, ka šādu, neattaisnojami slikti uzņemtu filmu tās sagādātāji iedrošinājas laist klajā par tik svarīgu notikumu, kā 14. jūniju. Vai tad tiešām neviens, pirms tās aizdošanas apskatīšanai nodaļām, to neizvērtēja? Kā diena pret nakti tā atšķiras no daudzām citām Latvija uzņemtajām video filmām un aizbildinājumi par prasmīgu filmoperatoru un labas videokameras trūkumu Latvijā nav attaisnojami. Vai nu vadmala, vai drēbnieks, bet viens no abiem nebija savu uzdevumu augstumos. Mēs visi vēlamies redzēt no Latvijas ko labu un skaistu, jo neglītā un sliktā jau ir diezgan.

Pensionāru saimes biedrīne Ilga Strautiņa apsveica septiņus jūnijā dzimušos ar novēlējumu lasījumiem un kartiņu pasniegšanu: Bermadeti Waldheimu 90. dzimšanas dienā, Astru Bērziņu, Ainu Kabuli, Ilgu Poruku, Emiliju Morisu, Mārtiņu Štauveru un Induli Skrastiņu. Visi kopā dziedāja "Daudz baltu dienīņu...", kuŗai sekoja viņa glāžu saskandināšana.

Lai apskats par mūsu sabiedrisko organizāciju darbību Montrealā, telpu izkārtojumu, trauku mazgāšanām un mūsu montrealiešu "gaismas pili" - mūsu centru nepaliktu par slavas dziesmu pašiem par sevi, diemžēl, nevaram paļauties dažām negatīvām iezīmēm. Tās kā nezāles ieviesušās mūsu visu koptā sabiedrības tīrumā dažāda neapdomīga nezāļu sējēja rezultātā. Sāpīgi un neizprotami, ka, jo mazāks kļūst mūsu, vēl dzīvo un darbīgo pulciņš šajā labi sarukušajā latviešu ciemā, jo neiecietīgāki, stūrgalviņāki un, diemžēl, jāsaika arī plānprātīgāki mēs kļūstam, dažam labam sevi izceļot, ne ar savu gudrību un gaišu domu, bet gan ar savu vājību un nespēka savaldīties pasvītrojumu. Nenoliedzu, ka mēs visi pa reizei kļūdamies, bet visas kļūdas, arī manējās, ir labojamas, atvainojoties un lūdzot piedošanu par dusmu bridī pasprukušajiem vārdiem. Ar klusēšanu vai izsacītā neatzišanu vairojas tikai rūgtums un sākas sabiedrības dališana. Īsu pārskatu no savas puses sniedza pensionāru valdes priekšsēdis, izsakot neapmierinātību par nevietā un nepareizā laikā (plašajā latviešu skolas 50 gadu jubilejas sarīkojumā) skaļajiem un asiem uzbrukumiem kādam no mūsu sabiedrībā redzamākajam un čaklākajam darbiniekam.

Viņš arī norādīja, ka par pēdējā centra sarīkojumu zāles iztīrīšanu un trauku nomazgāšanu bijis spiests samaksāt \$ 90.-, vai citiem vārdiem, tādu pat summu kā par visa centra aptīrīšanu un sakārtošanu. Šā iemesla dēļ pensionāru valdei bija jāpaaugstina par šiem pakalpojumiem apmaksā no \$ 1 uz \$ 2 no katra saieta apmeklētāja. Neskatoties uz šo aizbildinājumu, sasauktajā apvienības val-

des sēdē ticis nolemts centram piesolīt \$ 90 vietā \$ 100, ko centra valde arī pieņēmusi. Labs, bet nelogisks atrisinājums sakarsēto prātu nomierināšanai!

Ticu, ka mūsu mazās sabiedrības atbildīgie darbinieki ir spējīgi ne tikai pieļaut gluda ceļa izvagošanu, bet arī savest to kārtībā. Neiesim to ceļu, ko jau gadiem uzsākuši mūsu tautas nīdēji, ļaundari un vienotības jaucēji.

Otrs, Baltiešu federācijas Kanadā Montrealas nodaļas kopīgais 14. jūnija atceres sarīkojums notika 10. jūnijā lietuviešu dievnamā Verdanā ar dievkalpojumu, kas bija pulcinājies ap 70 dalībnieku, ieskaitot lietuviešu koristus. Tur sapulcējušos uzrunāja lietuviešu pārstāvis A. Staskevicius (Lasiet aprakstu un tekstu svešvalodu nodaļā! - red.). Priekšnesumos ar solo dziedājumu piedalījās māc. Rasma Caune un vijolnieks Andris Gumanis, atskaņojot pāris komponistu darbus. Ja lietuviešu un latviešu skaitu šajā sarīkojumā varēja dalīt līdzīgās daļās, turpreti igauņus varēja saskaitīt uz vienas rokas pirkstiem.

Jāšaubās vai ar asaru liešanu aiz četrām sienām izpildām izsūtīto lūgumu: "Stāstiet, kas notika ar mums 1941. gada 14. jūnija naktī!", pašiem negribīgi atzīstoties: tas ir viss, ko spējam darīt. □

Skrastiņu Indulis

*****

"ZAĻO KALNU" ZELTS MONTREALIEŠIEM

Nezinu, ko bija iecerējuši divi neatlaidīgi un nepierunājami montrealieši pirms došanās uz sporta spēlēm Zaļo kalnu pavalstī Savienotajā Valstīs, kuŗu pirms pāris gadu simtiem franču izcelsmes kaŗotāji bija nokristījuši par Vermontu, bet zinu gan, ka tie pārbrauca mājās, paņēmot līdz savās katagorijās 9 no iespējamām 10 pirmajām vietām - 9 zelta un vienu sudraba medaļu. Nedomāju, ka mūsu lielā kaimiņa amerikāņu skrējēji par šādu "netaisnību" ir samierinājušies, bet nerakstītais dzīves likums mums visiem labi zināms - tiprākais gan parasti vienmēr uzvar! Pārsteigums gan varētu būt gaŗgabaliņieku uzvara isās distancēs, kuŗās abi "trakie" montrealieši - gaŗo distanču sportisti (viens mums jau labi pazīstamais un stūrgalvīgais, bet labas dabas virs - Konstantīns, otrs, varbūt, tikai dažam pazīstams) 60 un 70 gadu klasē paņēma 9 no 10 pirmajām vietām. Distances: 100 m., 200 m., 400. m., 800 m. un 1500 metru skrējienos Konstantīns 70 gadnieku klasē ieguva 4 zelta un 1 sudraba medaļu, kamēr viņa draugs - montrealietis 60 gadnieku klasē - visas 5 zelta "bļembas", kā mēs smējamies savos jaunības gados.

Šis sacikstes rīkoja ASV "Green Mountain Running Club" Burlingtonā, un, gluži dabīgi, ka tajās bija jāpiedalās arī mūsu Konstantīnam Čakam! Teiciens: "Kur tad nu bez viņa?" ir gluži vietā, jo, laikam, gan nav nevienas biedrības vai organizācijas, kuŗās viņš nebūtu ieņēmis paaugstu krēslu, jo kādam jau tas darbs ir jādara. Un, laikam, gan būs gaužām maz tādu, kuŗu durvju priekšā nebūtu stāvējusi viņa citiem izpalīdzīgā, padzeltējusi auto mašina. Atliek tikai cerība, ka nākošajā gadā, ieejot septiņdesmit piektajā, viņam prātiņš atgriezies savās mājās, jo neesmu vienīgais, kas velti izmēģinājies atrast tam ceļu atpakaļ uz istajām mājām. Arī mans draudzīgais lūgums: "Ja ne sev un savējiem, tad taupi sevi vismaz mums!" nav spējis viņu pārliecināt.

Ko lai vēl par Tevi rakstu, Konstantīn, ko lai vēl Tev saku? - Neizaicini to, no kā Tevi Dievs sargā, jo kādreiz Viņš var kļūt dusmīgs! □

Skrastiņu Indulis

Šī gada Latvijas un pasaules apceļotāji! Gaidām Jūsu reportāžas un iespaidus par pieredzēto. -Red.

SENAS BILDES

Vai varat uzzīmēt personas, kas skatāmas divās fotogrāfijās, kuŗas iespiežam šajā lappusē? - Ja jā, lūdzam savas atbildes paziņot redakcijai. Būsim pateicīgi.

Latviešu sieviešu basketbola vienība 1952. gadā Montrealā

Biedrības vispārējā darba joma 2000./1. darb. g. sarūkusi: mazinājies biedru skaits, rīkoti mazāk sarīkojumu (nenotika gadskārtējais tirdziņš), uz leju slidējis arī MLB Ziņotāja metiens, darbinieku saime kļuvusi kūtrāka. Tas būtībā nav nekas jauns mūsu sabiedrībā, kas aizvien straujāk noveco. Varam gan priecāties par to, ka biedru rindās ir mūsu jaunākās un vidējās paaudzes darbinieki un ka aizvadītais darbības gads godam aizvadīts, kā to apliecinās pārējie ziņojumi.

MLB Ziņotāja metiens sarucis uz no 800 uz 750 un būs atkal jāpamazina, jo daudz lasītāju aiziet mūža dusā, citi kļūst neredzīgi un cieš citas kaites. No jauna klāt nāk tikai daži. Latviešu preses pastāvēšanas jautājums mūsu sabiedrībā kļūst pavisam akūts, jo ar pastāvēšanas grūtībām cīnās arī abi lielie laikraksti Ņujorkā un Toronto. Līdz ar to pirmo reizi izdevumi krietni vien pārsnieguši ienākumus. Izdevumus paaugstinājušas jaunās pasta likmes un lielākie iepirkumu nodokļi. Būs jāmeklē visas iespējas, ka šo iztrūkumu mazināt. Tomēr simbolisks atbalsts tehniskiem izdevumiem tomēr ir vajadzīgs, lai nodrošinātu minimālo darbinieku skaitu. Tā to lēma šī gada valde, kuŗas sastāvs nav liels. Satura piepildīšana līdz šim redakcijai nav radījusi ne mazākās problēmas.

Biedrībā šobrīd 72 biedri (no tiem 13 ir goda biedri). Iepriekšējā darb. g. bija 80, no kuŗiem 4 miruši, izstājušies 2, aizceļojuši arī 2. Nav šaubu, ka biedru skaits varētu būt lielāks, bet jāsamierinās ar to, kāds tas ir.

MLB LNAK 18. padomes 1. sesijā pārstāvēja Andrejs Vītols, kā arī vēlētie padomes locekļi R. Klaiše un M. Štauers. MLB aktīvi piedalījies Montrealas latviešu organizāciju padomes darbā, atvēlot tās stipendiju fondam īpašus līdzekļus.

Lielu robu kasē radija tirdziņa pārtraukums.

Noslēdzot šo konspektīvo ziņojumu, jāizsaka paldies visiem valdes locekļiem, visiem MLB Ziņotāja redakcijas darbiniekiem, līdzstrādniekiem un lasītājiem, revīzijas komisijai, MLB labvēļiem par lielo atbalstu, ko MLB aizvadītajā darbības gadā ir saņēmusi.

Jaunais darbības gads, kas tehniski jau ir iesācies, prasīs daudz pūļu, izdomas un enerģijas. Tādēļ aicinu ikvienu nākt MLB talkā turpināt to darbu, ko tā veikusi līdzšinējos 53 pastāvēšanas gadus.

Jaunais darbības gads iezīmēsies arī ar to, ka MLB piedalās Rīgas 800 gadu atzīmēšanas pasākumā - 3. vispasaules latviešu biedrību konferencē, kas notikas šajā gadā - no 10. - 12. augustam, Rīgā. To darīs daudz latviešu biedrību no visas pasaules.

Pateicībā un patiesā cieņā,

Jūsu M. Štauers, MLB priekšnieks

Sakarā ar Montrealas latviešu skolas 50 gadu jubileju iznācis arī tās žurnāla 8. numurs, kuŗā daudz teicamu fotogrāfiju un pašu skolnieku rakstu un zīmējumu. Interesentiem, kam rūp latviešu jaunatne, ieteicams to iegādāties. Turpmākajās lappusēs sniedzam skolas šī gada absolventes runu, skolas koptbildi un dažus citus izvilkumus.

ABSOLVENTES RUNA

*Es redzēju jūriņai,
Svešus putnus lidojami,
Zelta spārni, zelta knābis,
Sudrabiņa cekuliņis.*

Tā sākās dziesma, ko ieskaņoja Latvijas grupa Auri. Šī dziesma man atgādina Baltijas jūru, ko redzēju, kad apciemoju Latviju pirms dažiem gadiem. Mēs esam tā kā sveši putni, kad lidojam uz Latviju. Nerunāju latviski tik labi kā mani radi. Nepzinu arī viņu dzīves apstākļus. Bet iepazīnos ar manām māsicām, un ātri varēju iejusties viņu dzīvē. Iemācījos arī drusku labāk runāt latviski.

Esmu pateicīga ka apmeklēju latviešu skolu, jo tur varēju mācīties latviešu valodu, kā arī par Latvijas vēsturi un ģeogrāfiju. Paldies maniem skolotājiem, kuri ir man palīdzējuši. Paldies manai mammai, ka viņa ar manīm runā latviski, jo tā varēju iegūt valodu un iemācīties par citu kultūru. Latviešu valoda man ir devusi daudz iespējas. Esmu varējusi apmeklēt ne tikai skolu, bet arī Tērvetes nometni. Tur esmu pavadījusi daudzas jaukas vasaras ar latviešu draugiem no Montreālas, Otavas, Toronto un citām vietām. Tur mēs dziedājām, spēlējāmies, ēdām un piedalījāmies bailīgos nakts šķēršļu gājienos, viss latviešu valodā.

Montreālas latviešu skola, 2001. gada martā

1. rindā no kr. Leah MacLean, Pēteris Hūns, Kristaps Thompson, Laris Thompson, Marika Hūns, Viktorija Karpankova, Vincents Hūns, Emīlija MacLean
2. rindā no kr. Kristīne Ortmane, Ināra Klaiše, Aija Thompson, Māra Vītola, Aija Charbonneau, Inga Vītola, Kaiva Mateus, Jānis Charbonneau, Vilis Klaiše, Mārtiņš Mateus, Selga Vītola.
3. Rindā no kr. Ināra Gaile, Daina Vītola, Jānis Vītols, Ansis Kalniņš, Maija Gaile, Māris Kalniņš, Katrīne Klaiše, Liene Gaile, Dāvids Porietis-Bedard, Roberts Klaiše. Iztrūkst Evita Ozoliņa, Samanta Ozoliņa, Ingrīda Kalacis, Maira Kaniņa, Jānis Mateus, Andrejs Vītols

Tērvete ir speciāla vieta, jo tur latvieši gandrīz 50 gadus atpakaļ ieraudzīja vietu kurā viņiem atgādināja Latviju. Tērvetes smilšainie ceļi un svaigie ūdeņi man ir arī sagādājuši daudz prieku. Tur dzirdu latviešu valodu un arī varu piedalīties latviešu svētkos tādos kā Jāņos. Jāņi ir vieni no maniem mīļākiem svētkiem.

Braukšu šo vasaru uz Latviju apciemot radus, kā arī piedalīšos "Sveika Latvija" ceļojumā ar citiem jauniešiem. Es arī ļoti gaidu Latvijā būt visgaršīgāko ēdienu pasaulē. Latvijā es varu būt ķiršus cik es gribu un par brīvu. Jā, pa brīvu, jo es tos varu lasīt no manas māsiņas ķiršu koka.

Ceru nākotnē vēl uzlabot manu latviešu valodu. Turpināšu iet latviešu nometnē kur iepazīšos ar citiem latviešu jauniešiem. Tā es nebūšu vairs tas svešais putns kad nākotnē braukšu uz Latviju, bet jutišos ka tiešām piederu latviešu tautai.

**Maija Gaile, 2001. gadā
8.klase**

Viktorija Karpenkova

Bērnu dārzs

MEITENE

ORGANIZĀCIJU PADOME

26. jūnija Montrealas latviešu organizāciju padomes sēdē noskaidrojās, ka tās Stipendiju fondā no organizāciju atvēlējumiem ienākuši \$ 650, kuriem ar \$ 50 atvēlējumu piebiedrojies vēl Elmārs Bārdiņš, kopā dodot \$ 700. Šo summu līdzīgās daļās, pa \$ 350 katrai, sadalīja 2 stipendiju pieprasītājiem - Maijai Gailei un Selgai Vitolai latviskās izglītības turpināšanai.

Pārrunājot šī gada Latvijas valsts svētku atzīmēšanas šarikojumu, norunāja to sarīkot sestdien, 17. novembrī, plkst. 16:00, Latviešu centrā. Valsts svētku runas teicējs būs jēkabpilietis filozofijas Dr. Atis Zakatistovs no Otavas. Koncerta daļu izpildīs Dziksts koris no Toronto. Pēc formālās akta daļas paredzēja saviesīgu vakaru ar vakariņām un arī ar Dziksts piedalīšanos. Tuvāka informācija sekos pēc vasaras pārtraukuma.

Visi sēdes dalībnieki atzina, ka 14. jūnija atcere lietuviešu baznīcā bijusi teicama. Visas organizācijas nokārtojušas savas dalības maksas.

Nākamo padomes sēdi paredzēja 11. septembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā.

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS PAKALPOJUMU LIKMES PAR TIEŠU NAUDAS PĀRSŪTĪŠANU UZ UNIBANKU LATVIJĀ:

ASV/KANADAS	ASV/KANADAS
\$100 - 500	\$8.00/ 10.00
\$501 - 10,000	\$16.00/ 20.00
\$10,001+	\$40.00/ 50.00

Pārsūtījumā adresētā persona var naudu saņemt Unibankas filiālēs visos Latvijas rajonos. Sūtītājam pašam ir jāpaziņo saņēmējam par naudas izsūtīšanu.

Informācija - lūdzu zvaniet (416) 922-2551, jeb rakstiet
Latvian Credit Union, 491 College Street, Toronto, ON M6G 1A5
Kreditsabiedrības birojs slēgts pirmdienās

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS

Biežāk lietoto telpu adreses: Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224; fakss 514-489-0400
Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082
Latvijas vēstniecība Kanadā: 280 Albert St., Suite 300, Ottawa, ON K1P 5G8; t. 613-238-6014, f. 613-238-7044

- 14. jūlijā, plkst. 19:00, Tērvetē, Bērnu vasaras nometnes **ugunskura vakars un nometnes slēgšana.**
- 15. jūlijā, plkst. 11:00, Avokas kapos, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kapu svētki.**
- 19. jūlijā, plkst. 13:00, latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**
- 22. jūlijā, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes **vasaras dievkalpojums.**

- 1. augustā, plkst. 16:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme.**
- 5. augustā, plkst. 11:00, Draudzes nama dārzā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes Svētbrīdis un kafija groziņu veidā.
- 12. augustā, plkst. 11:00, Tērvetē, Latv. ev.-lut. Trīsvienības un Otavas latv. ev.-lut. Miera draudžu **kopīgais pikniks** groziņu veidā.
- 16. augustā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības un DV Montrealas nodaļas **Brīvības cīņu atcere.**
- 19. augustā, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums ar dievgaldu.**

- 1. septembrī, plkst. 12:00, Tērvetē, **sports (volejbols), sēņošana un zaļumballe.**
- 2. septembrī, plkst. 11:00, Tērvetē, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
- 5. septembrī, plkst. 16:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme.**
- 9. septembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums ar dievgaldu.** Pēc tam kafija groziņu veidā baznīcas zālē.
- 11. septembrī, plkst. 19:30, latviešu centrā, Montrealas latviešu organizāciju padomes **kārtējā sēde.** Piedalīties aicināti visu dalībnieču pārstāvji.
- 16. septembrī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**

MLB Z 2001 VII/VIII 725

Laipni lūdzam MLB biedrus un MLB Ziņotāja lasītājus nokārtot savus izstāvošos maksājumus ar **atbildes pastu**, jo līdzekļi biedrībai ļoti vajadzīgi. Izmantojiet zemāk iespiesto maksājuma blanku. Par to Jums pateicamies jau iepriekš. Sirsnīgs paldies arī visiem tiem, kas kuplā skaitā ir atsaukušies "Grasi, lūdzu!" aicinājumam, ja tāds Jūs sveicinājis virs nosūtītāja adreses MLB Ziņotāja aploksnē. Negaidiet, kamēr tas nāks! **Dāviniet** MLB Ziņotāju saviem radiem un paziņām Latvija! Mūsu izdevums tur parasti ir gaidīts viesis.

Gaidām MLB biedru saimē ikvienu. Iestāšanās maksa ir tikai \$ 5.-, bet biedru maksa \$ 15.- gadā. Biedrībā sastāv vairāki latvieši, kas nedzīvo Montrealā vai tās apkaimē, bet gan Ontario. Un mēs šiem cilvēkiem esam pateicīgi par šo vienreizējo atbalstu.

Vēlam visiem MLB Ziņotāja lasītājiem labu vasaru, atvaļinājumus un ceļošanu!

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas 8. jūlijā Tērvetē un vēlāk. Pārējos eksemplārus nododam Kanadas pastā 10. jūlijā. Red.

MLB ZIŅOTĀJA administratorei un MLB kasierei A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que,
Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 35.00 vai \$ 30.00)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-)	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju	\$ _____
LNAK dalības maksu (maksājot caur MLB \$ 10.-; pensionāriem \$ 5.00).....	\$ _____
MLB biedru maksu par 2001./2002. darbības gadu (\$ 15.-)	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Ziedojums Kopējam svētku sveicienam	\$ _____
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruna numurs) (paraksts)

2001. gadā Rīga svin
800 gadu jubileju.
Dibināšanas atceres svinības
notiks visu gadu.

Jūnijā 6. - 17. Operas Festivāls
Jūlijā 27. - 29. "Deju un dziesmu svētki 800"
Augustā 17. - 19. Rīgas 800 gadu svinības

Rezervējiet laicīgi jūsu

- lidojumus
- viesnīcu
- speciālus Latvijas apskates braucienus

zvaniet
Ilonai Krūmiņai
vai **Jānim Kravim**

416-322-7414
1-800-268-7442
e-pasts jktravel@on.aibn.com

Goliger's
TravelPlus.

Operated by KRAVIS TRAVEL SERVICES
191 Eglinton Avenue East, #308
Toronto, ON M4P 1K1

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by

Raryanna

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

FAKSA NUMURS 514-457-3496

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832
REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832, fakss 514-457-3496
ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5
EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Elmārs Bārdiņš, Konstantīns Čaks, Ausma Hūns, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle un citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 35.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kara invalīdiem - \$ 30.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS: mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, 1/2 lpp. - \$ 40.00 pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un vispārējās ziņas nepauž ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonīmus rakstus neievēro.

*****
MONTREAL LATVIAN SOCIETY JULY 2001 JUILLET MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL AUGUST AUOT BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS
*****
Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Qué, Canada H9X 2R2, ☎514-457-9832